

A TISZÁNINENI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET

1874-ik évi május hó 5., 6. és 7-ik napjain

MISKOLCON TARTOTT TAVASZI KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

Kun Bertalan, szuperintendens és **Lovász Miklós** tornai, mint legidősb segédgondnok
urak elnöklete alatt

Jelen voltak mint képviselők:

Az abauji egyházmegyéből:

Fodor Pál, esperes,
Süthő Károly,
Batta József, tanácsbírák,
Mészáros József, főjegyző.

Bárczay Albert, segédgondnok,
Bárczay Ödön,
Mesko Sándor, tanácsbírák.

Az alsóborsodi egyházmegyéből:

Prágay Lajos, esperes,
Vattay Sándor,
Bornemisza Kovács József,
Végh György, tanácsbírák,
Édes Ábrahám, főjegyző.

Szathmáry Király Pál, segédgondnok.
Dr. Bódogh Albert, tanácsbíró.

Az alsózempléni egyházmegyéből:

Körössy István, esperes,
Zitás István,
Bodolay József, tanácsbírák,
Rác Lajos, főjegyző.

A felsőborsodi egyházmegyéből:

Debreczeni Gábor, esperes,
Bodnár András, főjegyző,
Tóth Menyhért, tanácsbíró.

Ragályi György, segédgondnok,
Fekete József,
Miklós Gyula, tanácsbírák.

A felsőzempléni egyházmegyéből:

Laky András, esperes,
Dudás Lajos, kazsui lelkesz,
Böszörményi Károly, főjegyző.

Dercsényi Kálmán, segédgondnok.

A gömöri egyházmegyéből:

Szentpétery Sámuel,
Nagy Pál, tanácsbírák,
Tóth Samu, főjegyző.

A tornai egyházmegyéből:

Lovass Sámuel, esperes,
Vajányi Lajos, főjegyző.

Lovász Miklós, segédgondnok,
Farkas József, tanácsbíró.

Az unghi egyházmegyéből:

Szabó András, esperes,
Orémus Dániel, főjegyző.

Kovács Károly, tanácsbíró.

A sárospataki főiskola részéről:

Bokor József, köz-,
Zsindely István, gimnáziumi igazgatók.
Kérészi István,
Szivos Mihály, tanárok.

Hegedüs László, világi algondnok,
Kun Dániel, jogigazgató.

A miskolci főgimnázium részéről:

Az egész tanári kar.

Ezekon kívül több egyházak képviselői s számos hallgatók.

Jegyzők: **Bálint József, Misley Károly**, egyházi és **Debreczeni Bertalan**, világi jegyzők.

Elnök szuperintendens ur buzgó imában kérvén mindenek előtt Isten gyámolító segedelmét köztanácskozásunkra s szívélyesen üdvözölvén az ez alkalommal is egybegyűlt ügybuzgó gyűlési közönséget: a gyűlést megnyitottnak nyilvánította. Holott is:

1. Ugyancsak elnökpüspök ur sajnálattal jelenti, hogy főgondnok ur ő nagyméltósága, több fontos és pedig személyes jelenlétét is igénylő ügyek általi elfoglaltatása következtében, jelen gyűlésünkön meg nem jelenhetése iránt értesíté.

Közsajnálattát fejezvé ki egyházkerületünk főgondnok urnak meg nem jelenhetése fölött; az ez iránt tett értesítés tudomásál vétetett. Ennek következtében

2. A világi társelnökség helyettesítésének szüksége merülvén föl:

Erre közakarattal Lovász Miklós tornai, mint legidősebb segédgondnok kéretett föl. Ki is engedve a közbizalomnak: elnöki székét a közgyűlés szívélyes üdvözlése mellett, legottan el is foglalta.

4. A képviselők megbízó levelei igazoltattak.

5. Török József gömöri esperes, betegsége miatt meg nem jelenhetését hivatalosan jelentvén:

Elmaradása igazoltnak tekintetett.

5. Elnökpüspök ur az egyházmegyéből vett hivatalos jelentések alapján egyházi és közoktatási ügyeink körül a lefolyt év alatt felünő jelentékenyebb életmozzanatokról, valamint a legsürgösb elintézést igénylő egyházi és iskolai ügyekben tett intézkedéseiről elnöki hivatalos jelentését következőkben terjeszti elő:

Főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés!

A múlt év május havában tartott egyházkerületi gyűlés jegyzőkönyvének 60-ik számu határozatában méltóztatott kötelességemmé tenni azt, hogy az esperes uraktól évi jelentéseiket bekérvén: az azokban közfigyelemre méltóknak talált adatokat is fölhasználjam, s így évi jelentésemben mint egy hű képét adjam egyházi és iskolai életünknek.

E határozatnak engedve, igyekeztem most összeállítani évi jelentésemet, noha az év folytán tudomásomra jutott érdekesebb adatokat előterjeszteni eddigelé sem mulasztottam el. Méltóztatassanak azért becses türelmökkel megajándékozni, ha mostani előterjesztésem az eddigieknél kissé részletesebb és terjedelmesebb lesz.

Először is egyházi s iskolai életünk hű képét igyekezem föltüntetni, a hozám beadott adatok nyomán, s azután számot adandok röviden azokról az ügyekről, melyeket egyházkormányzatunk terén, mint szuperintendensi hivatalommal összefüggőket, az év lefolyása alatt elintéztem.

Egyházi s iskolai életünket alig rajzolhatnám elevenebb színekkel, mint ha főbb mozzanataiban azon dolgokat sorolom el, melyek egy év lefolyása alatt az egyházmegyékben s egyes gyülekezeteinkben, egyházaink s iskoláink ugy szellemi, mint anyagi fölvirágoztatására végbementek, vagy azoknak hátrányára történtek; mert ezekből lehet következetesen levonni azt, mennyire haladtunk s miben maradtunk hátra.

Szerintem két főtenyezője van a protestáns egyház fölvirágoztatásának: *a hit és erkölcsi élet dbrentartása, fejlesztése ugy a tudományos, mint vallásos nevelés előbbvitale által,— és az erre megkivántató áldozatkészség, buzgóság.* Tekintve az ezekre vonatkozó adatokat, jó lélekkel állithatom, hogy ha nem fényes, vagy mindenben nem kielégítő eredményeket mutathatunk is föl egyházkerületünk terén; de tekintve a mostoha időviszonyokat, tekintve a kor anyagiás irányát, még megnyugtató helyzettel állunk szemben. Egyházainkban, iskoláinkban a vallásos erkölcsi élet föltalálja a maga táplálékát. Tudományos művelődés és előhaladás tekintetében is kedvező jelenségek mutatkoznak, mar csak az által is, hogy lelkészek s tanítók közt iónként értekezletek tartatnak. A gyülekezetek legnagyobb részében a béke, egyetértés kedvező állapotban van; különösen a gömöri, alsóborsodi, unghi egyházmegyéről tett jelentésekben van ez hangsúlyozva; míg ellenben az alsózempléni egyházmegyéből mint szomorú körülmény említették föl, hogy itt a lelkészek és tanítók által hasznélvezett földek után járó adó miatt több egyházban csaknem végletekig ment a zsurlódás a belső emberek s egyháztagok között, mint Ondon, Csohjon, Olasziban. Különösen pedig Hidvégen folyt legelkeseredettebben ez a zsurlódás, de itt erélyes intézkedés s fölvilágosításaink után sikerült annak még idejében elejét venni. Az e miatt áttéréssel fenyegetődzött 64 családból azonban 4 zsellércsalád át is tért a római kath. vallásra. Legyes-Bényén a lelkész s tanító adóhátráléka 900 frton felül szaporodott. Ily jelenségek más egyházmegyékben is mutatkoztak; az ily hátrálékok nőttön nőnek, ugy, hogy van eset rá, miszerint ily esetekben az adó biztosítása végett az egyház fekvőségeit foglalták le, s így az egyház föntartásának alapja van megtámadva. Itt az ideje főtiszt. egyházkerület, hogy ez ügy tisztázása végett, valamely célravezető közvetítő módról gondoskodjunk, mert ezen ügynek mostani bizonytalan állapotban való hagyása keserü gyümölcsöket fog számunkra teremni.

Azonban e szomorú képtől elfordulva, örvendetes jelenségeket is mutathatok föl az egyházak s iskolák iránt gyakorolt áldozatkészség nemes tetteiben, melyekkel legbővebb mértékben a gömöri egyházmegyében találkozunk.

A) Adakozások.*I. A gömöri egyházmegyében.*

1. *Uzapanyiton* Lengyel Ábrahám; a *tamási* leányegyházban: *Dercsényi Juliánna Zsóry Mártonné* s *Bán Erzsébet*, az urasztalához szükéges készleteket ajándékoztak.

2. *Balogon*: néhai Kovács István földműves az egyház szükségeire 40 frtot; néhai Bandi Pál András 40 frtot hagyományoztak. Ezen kívül mintegy 60-an ré-

szint pénzt, részint urasztalára szükséges készleteket. A derencsényi uradalmi közbirtokosság pedig százados fennállásának emlékére *Csider Károly* buzgó egyházmegyei tanácsbíró közbenjárása folytán 1000 frtot tett le a rimaszombati takarékpénztárba, a balogi népiskolára alapul, melynek kamatait egy községi iskola létrejöttéig, a balogi ref. népiskola huzandja. Fele részben ezen alapítványhoz Agoston Szász-Kóburg gothai herceg, fele részben pedig a közbirtokosság járult.

3. *Zeherjén*, Pokorágy leányegyházban Varga Pál földműves 40 frtot hagyott. Szinte ezen leányegyház 10, az anyaegyház Zeherje pedig 12 részvényt vett a rimaszombati népbanknál 600—700 frt. értékben.

4. *Rimaszombatban* néhai Sütő Pál özvegye Kriston Erzsébet asszony s *Csider Károly* főgondnok az urasztalára ezüst edényeket ajándékoztak; néhai *Prófét Pálné* pedig végrendeletileg 20 frtot az egyháza.

5. *Gortva-Kisfaludban* Lőrinczy Endréné Kriston Judith asszony az urasztalára egy értékes szőnyeget; néhai Kubinyi Eszter kisasszony az egyháznak 20 frtot hagyott.

6. *Serkében* Ádám Andrásné az egyháznak 40 frtot; a vasuti fővállalkozó pedig egy új temetőhely vásárlására 150 frtot adományoztak.

7. *Simoniban* báró Vass Krisztina 40 frtot a pap és tanító fizetésének javítására.

8. *Harmacon* a krajcáros pénztár, melybe minden lélek 2 krt fizet, 212 frtra szaporodott.

9. *Szútorban* templomépítésre gabonát adományoztak a hivek.

10. *Hanván* az iskola 2428 frtba került. Erre t. Hanvay Zoltán adott 320 frtot, özvegy Darvas Pálné 200 frtot, Darvas Miksa 120 frtot, Hevesy Pál 35 frtot, Soós Miklós lelkész 40 frtot, a többit a gazdák és zsellérek fedezték.

11. *Tornallyán* a hivek mintegy 300 frtot adományoztak az egyház szükségére.

12. *Kövecsesen* 420 frt. értékű harang öntetett; erre önkéntes adakozás útján bejött 284 frt., a többit a magtár jövedelme fedezte.

13. *Sajó-Kesziben* a hivek templomszékekre 21 frt 50 krt. Megemlítendő itt, hogy az egyháznak már csak 100 frt tartozása van.

14. *Hubón* Hubay István özvegye az egyháznak 200 frtot, szegény gyermekek iskoláztatására pedig 40 frtot.

15. *Gömör-Székároson* Szekeres György az iskolának egy hold földet adományozott.

16. *Gicén* Czékus Lajos 20 frtot, Remenyik Andor 10 frtot adtak az iskolának.

17. *Pelsőczön* a birtokosok által 12 hold föld s 4 hold rét adományoztatott a ref. iskola javára.

18. *Berzétén* az iskolaépítésre Móriássy Mór 100 frttal; Móriássy Kálmán, Andor s Géza szintén tetemes összegekkel járultak.

19. *Szuhafőn* Vattay Sándorné római kath. nő egy értékes kenyérosztó tányért adott az urasztalára.

20. *Zádorfalán* egy odaváló születésű, Pesten lakó kovács, Hegyi Mihály egyházi célokra 10 frtot.

21. *Imolán* különböző munkák teljesítése által a hivek 593 frtot szereztek.

II. Az alsózempléni egyházmegyében.

1. *Sárospatakon* a tagosítás alkalmával a lelkész kapott $109\frac{65}{100}$; az orgonista $33\frac{7}{100}$; az egyház $118\frac{15}{100}$; a tanítók $18\frac{13}{100}$ hold földet. Valamint ugyanez alkalommal az egyház pénztárának gyarapítására az egyháztagok tulajdon javaikból 46 hold földet adományoztak.

2. *Lúcon* gróf Erdődy ő méltósága az egyháznak s tanítónak fél-fél teleknyi birtokot adott.

3. *Bájon* Patay Györgyné ő nagysága az urasztalára s szószékre értékes teritékeket.

4. *Erdő-Horvátiban* a régtől fogva zajló kedélyek lecsilapultak s a buzgóság újra fölébredt, ezt bizonyítja azon körülmény, hogy a hivek a múlt évben templomujításra 700 frtot adományoztak.

5. *Lelesz-Pólyánban* néhai Pásztor István 136 frtot, Kovács János 10 frtot, hagytak az egyháznak.

6. *Szomotoron* szintén nagyban javult a lelkészi és tanítói jövedelem a tagosítás által.

III. Az alsóborsodi egyházmegyében.

1. *Mező-Keresztesen*: néhai Dobrossy György 200 forintot, Lengyel Sámuel főgondnok 400 forintot, Prágay Lajos gyógyszerész s egyháztanácsos 100 forintot;

2. *Zsércen*: Hák Pál toronyépítésre 40 forintot;

3. *Eger-Lövön*: néhai Soós Ambrozy Antonia asszony orgonára 500 forintot, paplakra 600 forintot;

4. *Igriciben*: Gombos Péterné 200 forintot;

5. *Ládházán és Nyéken*: néhai Kóródy József Ládházának 640 forintot, Nyéknek 160 forintot, a sárospataki főiskolának pedig 1000 forintot hagyományozott.

IV. Az abauji egyházmegyében.

1. *Selyében*: Papszász György ur és Péchy Katalin ő nagysága, az urasztalára két értékes selyemterítőt;

2. *Gibárton*: Tarnóczy János, r. kath. birtokos a ref. lelkész részére évenként egy köből gabonát ajánlott.

3. *Alsó-Mérán*: Ortó János gondnok az egyháznak adott 167 frt. és 98 krt;

4. *A felső-kércsi* egyháznak biharmegyei lakos Törös Imréné 50 forintot;

5. *G.-Bátorban* az egyháznak Pamlényi Pál ur 50 forintot;

6. *Felső-Regmecen*: Dókus Józsefnő ő nagysága az urasztalára egy diszes terítéket;

7. *K.-Vágáson*: Bodnár József és Dohos István szintén urasztali készleteket;

8. *Telkibányán*: Pandák Andrásné az egyháznak 10 forintot;

9. *Abaujváron*: Major József r. kath. kasznár az iskolára 5 forintot;

10. *Nádasdon*: néhai Soós Jánosné született Ambrozy Antonia asszony az egyház javára 2000 forintot adományoztak.

V. Az unghi egyházmegyében.

A lefolyt 1873-ik évben alapítványok s adakozások nem tétettek, csupán pár helyen, nincs említve hol? ajándékoztattak urasztali készletek.

VI. A felsőzempléni egyházmegyében.

Adományozásokról nincs említés.

VII. A felsőborsodi egyházmegyében.

1. *A disznós-horváti* egyház hivei templomépítésre 400 forintot.

2. *Szilváson*: Fehér József gyógyszerész ur az iskolának 100 forintot.

3. *Bánfalván*: néhai Mátyás János az egyháznak 10 forintot.

4. *Kazincon*: a hivek iskolai alapra évenként fizetendő 50 s 30 krajcár adóval róvták meg magukat.

5. *Alacsán*: az egyház hivei közmunka útján az egyháznak 180 frtot szereztek.

6. *Ecsegen*: Papp József múlt évi gondnok tanterem építésére ajánlott 10,000 téglát.

VIII. A tornai egyházmegyében.

1. *Jósvafőn*: Majoros Pálné 20 forintot hagyott az egyháznak s az egyház hivei az urasztalára egy értékes ezüst tányért készíttettek.

2. *Égerszögön*: Szabó József volt lelkész a kánói egyháznak 100 forintot oly formán hagyományozott, hogy az kamatoztassék, míg magát 300 forintra ki nem nővi, s ekkor a tanító fizetésének javítására fordíttassék a kamat.

Vége minden ez évben történt kegyes adakozások, s örökhatványok koronájaként föl kell említenem a múlt 1873-ik év november havában Pesten elhunyt néhai *tolcsvai Nagy Gedeon* urnak, egyházkerületünk sok éven át munkás férfiának

a nagyiszteletű alsóborsodi egyházmegye volt segédgondnokának 20,000 forintos alapítványát, melyet tett tisztánbenneni ref. egyházkerületünkben létező elemi iskolák és kiválóan szükségét szenvedő egyházak segélyezésére, mely alapítványról a dicsőült örökhagyó végrendeletét most lesznek szerencsés előterjeszteni; ebben meg van jelölve az irány is, mely a segélyezésnél sinórmértékül fog egyházkerületünknek szolgálni. Saját és neje arcképét sárospataki főiskolánknak, könyvtára nagyobb részét pedig a miskolci lyceumnak hagyományozta. Áldás az elhunyt jeles férfinak nyugvó poraira.

Midőn ennyi vallásos buzgósággal s jó akarattal találkozhatunk a mai anyagi irányu korban, azt hiszem főtiszteletű egyházkerület, hogy nem eshetünk kétségbe protestáns evangyéliomi egyházunk jövője iránt, sőt biztathatjuk magunkat azzal: hogy e buzgóan munkás és kegyes adakozók nemes példája által lelkesítette, időről-időre lesznek buzgó utódok, kik egyházunk s iskolánk anyagi szükségeiről gondoskodni fognak. Köszönet a jeles adakozóknak!

B) Templom, torony, pap- s tanítói lakok, iskolák épültek vagy javítottak.

I. A gömöri egyházmegyében.

1. *Pokorágy* iskoláját átalakította s teljesen fölszerelte.
  2. *Szútorban* a paplakon célszerű csűr készítettett.
  3. *Hanván* a nagyszerű iskola teljesen felépült.
  4. *Lénárdfalván* a hivek adakozásából két harang vétetett, 600 frt. értékkel.
  5. *Pelsőcön* a diszes iskola fölépült s teljesen fölszereltetett, s úgy említettik, mint a legdiszesebb az egyházmegyében.
  6. *Horkán* az iskola átalakított s fölszereltetett.
  7. *Lekenyén* templom s egyházi épületek ujítottak.
  8. *Csoltón* a templom belül kiujított s fölszereltetett.
- Ezekon kívül több helyen részint már megkezdettek az építkezések s ujitások, részint az alapot gyűjtik.

II. Az alsózempléni egyházmegyében.

1. *Sárospatakról* fölemlítettnek a nagyszerű orgona s a kitünően felszerelt iskolák.
  2. *Berzéken* a roskadozó paplak felépítésére szép összeget gyűjtöttek.
  3. *Megyaszón* a paplakon kívül minden egyházi épületet rendbehozták; a templomot új zsindegylyel s menyezettel látták el.
  4. *Harkányban* a templom új tetővel s stukaturrel láttatott el, s két tanterem épült a fi- és leánynövendékek részére.
  5. *Mádon* a paplak teljesen átalakított.
  6. *Zomboron* a leégett paplak fölépült.
  7. *Tarcalon* két új iskolát állítottak s szereltek fel, s hozzá alkalmas tanítói lakokat, a templomot s tornyot rendbe hozták, az orgonára 708 forint gyűlt.
  8. *Ladányban*, miként az illető esperes ur szomorítólag említi, a hanyagság s részvégtlenség miatt a templom menyezete leszakadt.
  9. *Tokajban* egy 16 változatu orgona most van készülöben.
  10. *Petrahó* templomát teljesen fölépítette s május hóban fölszenteltetni óhajtja.
  11. *Nagy-Géresben* az 1872-ik évben leégett templom s paplak célszerűen felépítettett, a templomot s tornyot cinlemézekkel fedték be.
  12. *Karcsán* a múlt év szeptember 15-én a XIII-ik századbéli ódon templom leégett; ugyszintén a paplak s a csak ezelőtt egy évvel épült iskola, segélyért folyamodnak.
  13. *Ondon* új iskola épült.
  14. *Monokon* fölszereltetett.
  15. *Golopon* szintén.
  16. *Vékén* derék új iskola épült a szórványos leányegyházak részére.
  17. *Király-Helmecen* paplak s nagyszerű iskola.
  18. *Agárdon* új iskola s tanítói lak.
  19. *Órösben* szintén.
  20. *Karádon* két új tanterem.
- Több helyen most építkeznek.

III. Az alsóborsodi egyházmegyében.

1. *Böcsön* és *Valkon* templom épült, s föl is szenteltetett.
2. *Tiszanánán*, *Palkonyán*, *Sályiban* új paplak, a *tisza-tarjáni*, *keszi*, *szederkényi* újított. Ez évben hihetőleg fölépíttetnek *Maklárón*, *Cserépen*, *Geszten* s *Ládházán*.
3. *Ároklón*, *Dorogmán*, *Harsányban*, *Oszláron* iskolák épültek, a *geleji*, *csáti* s *átányi* leányiskolák kijavítottak.

IV. Az abauji egyházmegyében.

1. *Szesztán* új tanterem.
2. *Bakián* a templomot újították.
3. *Szikszó* szép tornyát bádoggal fedette be.
4. *Kázmárk* új tornyot emeltetett.
5. *Bödön* a tornyot bádoggal befedették.
6. *Vizsoly* vasfedél alá új tantermet építtetett.
7. *Novajban* a tanterem fölszereltetett, lelkészlak javított.
8. *Szászfán* a tűzvész által megsemmisített egyházi épületek helyre vannak állítva.
9. *G.-Bátor* tantermét teljesen fölszerelte.
10. *F.-Regmecen* a goth stílusú templomot új tetővel látták el.

V. Az ungi egyházmegyében.

1. *Agtelek* díszes templomot építtetett.
2. *Palágyon*, *Pallón*, *Nagy-Geöcön* iskolát építettek. Több egyházban most építkeznek.

VI. A felsőzempléni egyházmegyében.

1. *Zemplén* tornyot emeltetett s azt bebádogoztatta.
2. *Tussán*, *Legenyén* új iskolák építettek.

VII. A felsőborsodi egyházmegyében.

1. *Finkén* az iskola új padokkal szereltetett föl.
2. *Edelényben* a paplak vétetett cseréptető alá.
3. *Lakon* a leégett egyházi épületek helyreállítottak.
4. *D.-Horvát* templomot épít.
5. *Rudó-Ványa* új iskolát építtetett.
6. *Damak* iskoláját bővítette. Több helyen most építkeznek.

VIII. A tornai egyházmegyében.

Égerszögön, *Kánón*, *Kápolnán*, *Perkúpán*, *Szinben*, *Jósafön*, *Szilason*, *Komjátiban*, *Zsarnón*, *Lenkén*, *Görgön*, *Barkán*, *Körtvélyesen*, *Fabloncán*, összesen 14 helyen új tantermek épültek. Átadomítottak több helyen. *Petriben* s *Ardóban* ezen évben fognak építkezni.

C) Tanügy, iskolák állása sat.

I. A gömöri egyházmegyében.

Nincsenek ide vonatkozó adatok s a jelentés utal a választmányi elnökre.

II. Az alsózempléni egyházmegyében.

Iskolaköteles volt	1872-ben	5461
"	"	1873-ban 4165, s így 1296-tal kevesebb.
Iskolába járt	1872-ben	4248
"	"	1873-ban 3096, s így 1152-vel kevesebb.

Kitűnő iskolák a *tályai, monoki, ondi, ladányi, pataki, cigándi, nagy-géresi, liszkai, tolcsvai, megyaszói, tokaji, kis-tárkányi, lácai*, összesen 15.

Dicséretes 36, *kielégítő* 10, *gyenge* 5.

Hogy oly sok gyermek nem járt iskolába, annak oka a körlátogatók jelentése szerint a cholerajárvány volt.

III. Az alsóborsodi egyházmegyében.

A jelentés szerint a nevelés ügye folytonos haladást mutat; a tanítók kötelességeiket teljesítik. *Példányiskolák*: az *átányi* fiiskola, Gecse István vezetése alatt. *Kitűnők*: a *szirmai, zsolcai, szederkényi, egerlövői, poroszlói, tiszánánai* leány-, *geleji* fi- s a *kisgyőri* iskolák; a többiek, három kivételével, *dicséretesek*.

Az iskolakötelesek s iskolába járók száma nincs fölmutatva.

IV. Az abauji egyházmegyében.

Sajnálattal említettik a jelentésben, hogy ezen egyházmegyében a múlt évben a tanügy az inséges idő, cholera, himlő s más ellenséges viszonyok miatt kissé hanyatlott.

Kitűnő iskolák: a *szepsi, böödi, nagy-szalánci, vilmányi, baksai, alsó-vadászi, kupai* és *szalai*.

Statistica innen sincs.

V. Az ungi egyházmegyében.

A tanügy jó lábon áll, a tanítók képzetek s hogy több helyen kellő sikert az elmúlt évben nem mutattak föl, annak oka leginkább a hanyag iskoláztatásban keresendő.

Kitűnőbb iskolák: az *ungvári, nagy-dobronyi, kis-dobronyi, csomonyai, nagy- és kis-geőci, szürtei, ptruksai, palágyi, beési, vajáni* és a *jenkei*.

Statistica sincs.

VI. A felsőzempléni egyházmegyében.

Iskolaköteles	1300.
Iskolába járt	1064.
Nem jár iskolába	236.

Ennek oka az, hogy az *imregi, bánóci, csernahói* iskolákban nem lévén tanítók, ezek szüneteltek.

Más felekezetből iskoláinkba jártak 118-an.

Kitűnő tanító 9, *dicséretes* 13, *kielégítő* 5, összesen 27.

Jelenleg Szürnyegen sincs tanító.

VII. A felsőborsodi egyházmegyében.

Kitűnő tanítók: a *laki, hangácsi, felső-nyárádi, velezdi, visnyói, balajti, szilvási, barcikai, meszesi, hegymegi, vámosi, parasznyai, sajó-kazai*.

Az iskolák néhány kivételével eléggé jól felszereltek; néhány helyen a tanterem szűk, t. i. *Szendrő-Ládon, Nyárádon, Visnyón, Felső-Barcikán, Écsegen, Tapolcsánban* és *Bánfalán*.

Statistica sincs.

VIII. A tornai egyházmegyében.

Az iskolák pár év óta szembetűnően előhaladtak mind anyagi, mind szellemi tekintetben.

Kitűnő iskola van 1, t. i. a *körtvélyesi*, *dicséretes* 7, *kielégítő* 9, *gyenge* 4. Teljesen felszereltek a *szilicei, borzovai, égerszögi, görgői, jósvafői*, a többi hiányos felszerelésű.

Iskolaköteles 1074.

Iskolába járt 992, s így nem járt 82.

A miniszteri rendelet folytán hitfelekezeti és községi iskolák mellett nyilatkoztak következő egyházak :

I. Az abauji egyházmegyében.

1. Felekezeti iskolát képes és akar feltartani 58 egyház.
  2. Községi iskolát akar: *Alpár-Ujfalú, Csány, Kassa, Gibárt, Nagykinizs, Zsadány, Vágás, Céce, Bárca, K.-Vajda*, összesen 10.
  3. Felekezeti iskolát akar az egyházkerület segélyezésével: *Beszter, Bozsva, Biste, Kér, Radvány, Reste-Buzita, Lánc, Kemence, G.-Bogdány*. Különösen ajánljatik segélyezésre: *Léh-Berencs*, összesen 10.
  4. Felekezeti iskoláját nem képes fentartani, de nem nyilatkozott határozottan, hogy községit ohajt-e, vagy segélylyel felekezetit: *Csobád, Helyce, Pusztafalu, Szántó, Szurdok, Hutka*, összesen 6.
  5. Magántanintézetet tart a lelkész vezetése alatt *Nádasd*, 1.
  6. Nem nyilatkozott: *Selyeb, Szkáros*, összesen 2.
- Az iskolák összes száma: 87.

II. Az alsózempléni egyházmegyében.

1. Felekezeti iskolát kíván továbbra is: 49 anya és 7 leányegyház.
  2. Községit ohajt *Berecki*, ez már azzá is lett. *Berzék, Cigánd* a meglévő két tantermű iskoláját megtartja felekezetinek s a többi tankötelesek számára községit ohajt. *Kak, Bodrog-Keresztur*, kész községinek átengedni, mert így nem képes föltartani. *Perbenyik*, ez már községi is. *Tokaj, Vis*, vagyis 8 anya- s egy leányegyház, összesen 9.
  3. Segélyezés mellett felekezetit ohajt: *Kenézlő, Zombor, Vámosujfalú, Horpóty, Sára*, összesen 5.
- Az iskolák összes száma: 70.

III. A felsőzempléni egyházmegyében.

1. Felekezetit akar és képes 32 egyház.
  2. Községit ohajt *Gercsely-Kiszte* és *Szöllőske*, összesen 2.
  3. A felekezetit nem képes föltartani, de nem nyilatkozott 1, tudniillik a *szalóki* leányegyház.
- Az iskolák összes száma: 35.

IV. A tornai egyházmegyében.

1. Felekezetit tart továbbra is 13.
  2. Községit akar *Barka, Szádellő*, összesen 2.
  3. Akarja a felekezetit, de segély nélkül nem képes: *Szilás, Becskeháza, Lenke, Komjáti, Varbóc, Szöllős-Ardó, Kápolna, Teresztene* és *Kánó*, összesen 9.
  4. Felekezetit akar *Ardó Vendégivel* egyesülve, de külön egyik sem.
- Az iskolák összes száma: 25.

V. A gömöri egyházmegyében.

1. Felekezetit képes is, akar is föltartani 58.
  2. Községit *Beretke, Rimaszombat*, összesen 2.
  3. Felekezetit segély mellett *Sajó-Keszi*, azaz 1.
  4. Nem nyilatkozott *Simoni, Baranya, Recske*, összesen 3.
- Az iskolák összes száma: 64.

VI. Az ungi egyházmegyében.

1. Felekezetit képes s akar feltartani 29.
2. Községit akar *Ágtelek, Bajánháza*, itt már alakulóban is van. *Gálóc*, itt szintén alakulóban van. *Iske*, hol már fönn is áll. *Minaj, Mokcsa, Nagy-Szelmenec, Vaján, Vajkóc*, összesen 9.
3. Ohajt felekezetit, de nem képes: *Jenke, Tarnóc, Ptruksa*, segélyt kér, *Lucska* képtelen, pedig itt szükséges a felekezeti tanító, mivel 20 apró leányegyház

tartozik hozzá s a temetés és vallás tanítása a felekezeti tanítót szükségessé teszi.
Felső-Revisce, Kis-Ráth, Ásvány, összesen 7.

4. Nincs jelentés *Keresztről* = 1.

Két leányegyházból az anyaegyházba járnak.

Az iskolák összes száma 48.

VII. Az alsóborsodi egyházmegyéből.

1. Felekezetit képes és akar föltartani 44 egyház.

2. Ohajtja, de nem képes *Vatta, Mályi, Kis-Győr* a kormány segélyét kéri, összesen: 3.

3. Községi iskola van már *Felső-Ábrányban* = 1.

Az iskolák összes száma: 48.

VIII. A felsőborsodi egyházmegyében.

1. Felekezetit képes és akar föltartani 50 egyház.

2. Községit ohajt: *Finke, Berente, Bánfalva*, összesen: 3.

3. Nem képes föltartani csak segélylyel: *Ivánka, Szent-Jakab* államsegélyt kér, összesen 2.

Az iskolák száma összesen itt 55.

Tehát az egész egyházkerületbeli egyházaknak, az iskolák kivánt minősítésére vonatkozó nyilatkozatai átnézetéből kitűnik, hogy

felekezeti iskolát képes és ohajt föltartani az egész egyházkerületben 340 egyház,

községit ohajt vagy már azzá is tette iskoláját 43,

ohajtja a felekezetit, de nem képes segély nélkül 47.

D) Halálozások.

I. A gömöri egyházmegyében.

1. *Lelkészek*: *Török János* zsiپی lelkész, *Szabó István* nyugalmazott lelkész.

2. *Tanítók*: *Váradi Nagy István* trizsi tanító, idősb *Csizy János* simonii tanító s a gömöri tanítói kar egyik legkitünőbbike. Ezekon kívül:

idősb minaji *Bornemisza István*, ezen egyházmegyének sok ideig buzgó tanácsbírája.

II. Az alsózempléni egyházmegyében.

1. *Lelkészek*: *Ardey Károly* karádi lelkész, *Gönczy József* golopi lelkész.

2. *Tanítók*: *Szántó Sándor* leleszi előkönyörgő, *Kapossy Ferenc* karádi tanító.

III. Az alsóborsodi egyházmegyében.

1. *Lelkészek*: *Máté Gáspár* lövői, *Baksa Sámuel* oszlári, *Horváth István* kistokaji, *Varga János* nagy-mihályi, *Nyilas Sámuel* miskolci lelkészek.

2. *Tanítók*: *Antal Pál* geleji, *Képes István* igrici leánytanító és *Tóth József* halászi előkönyörgő.

IV. Az abauji egyházmegyében.

1. *Lelkészek*: *Gédra Endre* pető-szinyei, *Dr. Ferenczy József* kassai, *Dóczy András* gönci, *Vécsey Pál* korláti volt lelkészek.

2. *Tanító* nem halt meg egy sem.

V. Az unghi egyházmegyében.

1. *Lelkészek*: *Márton János* beési, *Csuri György* bátfai lelkészek. Nyugalomba lépett *Szabó Sámuel* szürtei lelkész.

2. *Tanítók*: *Zay János* botfalvai, *Pallai János* ráti tanítók.

VI. A felsőzempléni egyházmegyében.

1. *Lelkészek*: Rásky Lajos zempléni lelkész s egyházmegyei főjegyző, Antal Sándor kolbásai, Hegedűs Endre lasztoméri lelkészek.
2. *Tanítók*: Varga Mihály csernahói, Pásztor László bánóci, Mózes Mihály szalóki, Balla Pál imregi s Rezes András nyug. tanítók.

VII. A felsőborsodi egyházmegyében.

Lelkészek s tanítók halálózásáról nincs említés.

VIII. A tornai egyházmegyében.

Szabó József, 46 éven át égerszögi lelkész.

Remenyik Márton, komjáti tanító.

Meghalt összesen lelkész 19.

„ „ tanító 15.

Nem lehet fájó érzettel meg nem emlékezni a lelkészi és tanítói karból elhunyt férfiak megemlézése után azon veszteségről, mely jeles tehetségű világi jegyzőnknek, Fekete Dezső urnak halálával egyházkerületünket érte. Korán volt még elpihenni azon munkás és sokoldalú képességgel fölruházott erőnek, mely annyi szép reményekre jogosított mindnyájunkat, korán volt elcsöndesedni azon vidám jó kedélynek, mely őt mindnyájunk előtt oly kedvessé tette; méltó jegyző-könyvünkben nevét megörökíteni. Mondjunk áldást nemes poraira!

Ezek után áttérek főtiszteletű egyházkerületi gyűlés, azon tárgyakra, melyeket egyházi közigazgatásunk terén hivatalomhoz képest elintéztem. Az ügydarabok száma egész éven át 1408 volt. Ezekből 152 miniszteri leirat, különböző tárgyakat tartalmazó egyházi ügyekre vonatkozott 50 darab, iskolai ügyekre 71 darab, házassági ügyre 31 darab, a többiek egyházi s iskolai életünkből fölmerülő, részint köz-, részint magánügyek voltak. Mindezeket igyekeztem önkormányzatunk szellemében lehetőleg úgy elintézni, hogy mennél kevesebb ügy kerüljön a főtiszteletű egyházkerületi gyűlés elébe. Házassági fölmentvényt tilos rokonsági és sógorsági eseteknél eszközöltem 32 esetben. Ezekből díjmentesen 11, díjfizetéssel 21-et. A díjak következőleg adtak ki: A sátoralja-ujhelyi iskolára 20 frt., nagy-ráskaira 20 frt., laki iskolára 20 frt., m.-izsépíre 10 frt., maklárira 10 frt., szürteire 20 frt., jabloncaira 10 frt., g.-bátorira 15 frt., pamlényira 15 frt., fonyira 10 frt., s.-kazaira 10 frt., csernahóira 15 frt., kis-dobronyira 15 frt., kis-tárkányira 10 frt., zaharira 10 frt., vajdácskai égett egyháznak 20 frt., összesen 290 frt.

Hazaszertei könyöradomány-gyűjtésre ez évben engedélyt nem adott a minisztérium, figyelembe véve a mindenfelé uralgó szükségletet, a mely egyházakra nézve tehát az ily engedélyek kieszközlése köteleségemmé tétetett, azoknak várniok kell kedvezőbb időre.

A lelkészi vizsgák ez évben is megtartottak, első vagy bekebelezési vizsgát tettek 26-an, kik közül 11 *kitűnő*, 15 pedig általános *első* osztályzatot nyert. Ezek közül a papi szolgálatra kibocsátottam 20-at. Névszerint: *Emödy Istvánt, Fodor Bertalant, Molnár Lajost, Píricsy Józsefet, Kovácsy Sándort, Üveges Dánielt, Dóczy Imrét, Kovács Bélát, Czike Ferencet, Rigó Lajost, Bálint Dezsőt, Komjáthy Istvánt, Bodon Barnát, Varga Jánost, Dezső Dezsőt, Verebélyi Józsefet, Rozgonyi Lászlót, Morvay Ferencet, Fodor Istvánt, Sólyom Lajost*. Második, vagy hívhatásra képesítő vizsgát tettek 16-an *kitűnő* osztályzattal, 6-an *első* osztályzattal.

Az egyházkerületi pénzügyi választmány, föladatának ez évben is igyekezett megfelelni, a mostoha idők miatt ugyan kevesebb összejövetelt tarthatott, a mennyiben szűken folyván be a kamatok, kevesebb kölcsön kiadása iránt rendelkezhetett.

Az egyházkerületi számvevőszék szokott időben általunk megtartott, a szükséges intézkedések megtételére a késedelmes fizetők irányában.

Számvetelünk eredményét a számvevőszék betérjesztett jegyzőkönyve fogja fölmutatni. A számadó pénztárnok urak számadása minden tekintetben pontosnak találtatván, a számadás iránti felelősség terhe alóli fölmentésre ajánltatnak.

Ugyanezt jelenthetem sárospataki főiskolánk pénztárának kezeléséről is, jelen lévén személyesen a számvevőszéken, minden tekintetben pontos számadást vizs-

gáltunk át. Számadás eredménye szinte a beterjesztett jegyzőkönyvben lesz a bevétel és kiadás különféle ágai szerint felmutatva. Annyit azonban célosnak látok e helyen is felmutatni, hogy a főiskola köz, építkezési s a nyomdai pénztáraknak, melyekből a főiskola fentartási költségei fedeztetnek, *bevétele* tett: 59,667 forintot és 54 krt. *kiadása* pedig 62,525 frt. 67 krt. és így abban a pénztárhány: 2858 frt. 13 krajcár. Azonban más pénztárak bevételei fedezvén ezen összeget; pénztári maradvány az év végével volt 1406 frt. 40 kr.

A mi főiskolánk s azzal összeköttetésben álló gymnasium beléletét illeti, részint személyes jelenlétem alatt szerzett, részint a főiskolai igazgatóság s tanári testület által nyert adatok nyomán örömmel jelenthetem, hogy a tanuló ifjuság ugy erkölcsi, mint tudományos tekintetben, az illető tanár urak vezetése alatt előhaladásnak örvend; semmi oly erkölcstelen kihágásokról értesítve nem vagyok, melyek szigorubb büntetések alkalmazását vonták volna magok után a folyó tanévben.

Azonban a tanulók létszáma észrevehetőleg fogyott, mit több okoknak kell tulajdonítanunk; legfőbb ok lehet mindenesetre a mindinkább előtérbe nyomuló reálirány; de nem kis szerepet játszanak ebben még a mostoha időviszonyok is.

Tanulóink létszáma:

A gimnáziumra előkészítő osztályban	42
A gimnáziumi 1-ső osztályban	78
" 2-ik "	87
" 3-ik "	80
" 4-ik "	79
" 5-ik "	63
" 6-ik "	40
" 7-ik "	38
" 8-ik "	38
összesen	545

Az akadémiában:

Hittanhallgatók:

III-ad évesek	14
II-od "	17
I-ső "	17
összesen	48

Bölcsészethallgatók 18

Joghallgatók:

III-ad évesek	12
II-od "	29
I-ső "	26
összesen	67

Az akadémiában összesen 133

E szerint az egész főiskolában a tanulók összes létszáma 678.

A főiskolai orvos ur elfoglalván a kitűzött időben állását, azóta lelkiismeretes buzgósággal teljesíti kötelességét, hű eljárása s gondoskodása nyomán az iskola körében a csin s tisztaság és a közegészség ügyének emelkedése nyilván észlelhető.

A főiskola körében célbavett építkezés ügye jelenlétemben tanácskozás alá vétetvén: erre nézve új megállapodás történt, mely iránt a javaslat meg van téve az egyházkerületi küldöttség jegyzőkönyvében.

A főiskolának tagosítás által túl a Bodrogon vagy alsó határban nyert tagbirtokát méltóságos Szathmáry Király Pál s jogigazgató urakkal és a haszonbér-lővel megtekintettük, s a tagon lévő épületeket is megszemléltük, azokat az azokról vett szakértői becscsel összehasonlitottuk s így a haszonbér-lőnek, azokért kifizetendő összeget megállapítottuk.

Végre a főtiszteletű egyházkerület pártfogása alatt álló felsőbb leánynövelde állásáról teszek röviden említést. Ezen intézet az igazgató-vezértanár gondos föl-ügyelete és vezetése alatt ez évben is szép előmenetelnek örvend. A félévi vizs-

gák itt is szép sikerrel megtartattak. Van jelenleg ez intézet öt osztályában 82 növendék.

Főbb vonásokban ezeket láttam szükségesnek a főtiszteletű egyházkerület tudomására hozni kissé hosszúra terjedt évi jelentésemben. S midőn a főtiszteletű egyházkerület minden közügyek körüli nemes törekvéseire s intézeteire tovább is az ég áldását kérem, magamat a főtiszteletű egyházkerület kegyességébe őszinte bizalommal ajánlom.

Elnököpüspök urnak ezen általános érdekeltséget keltett terjedelmes jelentése szives köszönettel fogadtatván: az általa időközileg tett s haladékot nem szenvedhető intézkedések jóváhagyó tudomásul vétettek.

6. E jelentésnek egyik gyászos lapját a lefolyt évben egyházi s iskolai hivatalnokaink közül, részint a természet rendes útján, nagyobb részben pedig a hazaszerte dühöngött járvány következtében több ott megnevezett jeleseinknek haláláról történt értesítés képezvén:

Őszinte mély fájdalmat érez egyházkerületünk az egyház és nevelés mezeje fáradhatlan hű munkásainak, illetőleg pártfogóinak és vezetőinek az általuk elfoglalva tartott s hű gonddal művelt nemes munkaterről ily nagy számban történt véletlen letünése fölött. S midőn az elhunytaknak e téren szerzett érdemeik fölött méltányos elismerését nyilvánítván: ezt ezennel kegyeletes emlékezetül jegyzőkönyvébe igtatja; egyszersmind azon óhajtását is kifejezi: vajha a gondviselés a kidőlt jelesek helyét, az egyház s közoktatás szent ügyeinek folytonos elébbvitelére, minél előbb és minél számosabb jelesekkel pótolná ki!

7. Az ekként fölemlített s fájó emlékezettel kísért elhunytaink sorában, mint egyik legfájdalmasabb közvesztesség: egyházkerületünk világi jegyzőjének, *Fekete Dezsőnek* véletlen halála is jelentetvén:

A még annyi sok és szép reményre jogosított tevékeny, munkás s mondhatni ifju életnek ily korán kialvása s az emelkedett és mivelt lelkű erőteljes férfinak, egyházkerületünk kormánytestületének legjobbjai közül igen váratlanul történt elvesztése fölött valódi mély fájdalmat érezvén egyházkerületünk: az elhunytnak egyházi ügyeink körül főleg jegyzői hivatalában tanusított buzgó tevékenységeért szintén kegyeletes elismerését nyilvánítja s ezt ezennel jegyzőkönyvébe is igtatni fájdalmas bár, de mégis kedves kötelességének ismeri.

8. A mult 1873-ik évi szeptember 16., 17-ik napjain Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyve 6-ik pontja szerint a pályázatra kitűzött vallásos tankönyveknek szabatosabb formulázásával megbizott tanári kar a pályázat kihirdetésére is meg levén bizva. Valamint ennek kapcsában

9. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 9-ik száma alatt a Szász Domokos „*Vallásos eszmék története*” című s gimnáziumi használatra szánt művének megfigyelése, s az ajánlott célra miként lehető használhatása iránt a gimnáziumi tanári kartól vélemény kivántatván:

Amennyiben a Sárospatakon alakulóban levő *irodalmi kör* ide jelen gyűlésünk elé fölterjesztett alapszabályai és programja szerint épen ily iskolai szakkönyvek előállítását tűzte ki egyik föladatául: egyházkerületünk a vallásos kézikönyvek kiállítása iránti eddigi intézkedéseit azon módozattal és reményben függeszti föl, hogy ezen tankönyvek legközelebb ezen *irodalmi kör* által lesznek létrehozandók, s az egyházkerület által szabályszerű bírálat után közhasználatra kiállítandók.

10. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 7-ik pontjára vonatkozólag a főiskolai gimnáziumi növendékeknek ünnepi legatiokra ki- vagy nem bocsáttatása iránt az egyházmegyék véleménye lévén jelen gyűlésünkre bevárandó; a beadott vélemé-

nyek többsége abban öszpontosul, hogy a gimnáziumi két felsőbb osztályból az arra képesítettek ünnepi követekül kibocsáthatók; az erre megkivántató szónoki képesítés megítélése a főiskola lelkészének hagyatván föl. Ezzel rokonkapcsolatban

Olvastatott az alsóborsodi egyházmegye 1874-ik ápril 9-én Nemes-Bikken tartott közgyűléséből fölterjesztett 42. szám alatti határozat, melyben azon körülmény megemlítése mellett, melyszerint a sárospataki ünnepre járó ifjak kevés száma miatt számos egyházak ünnepi követ nélkül maradnak: az indítványoztatik, hogy jövőre a miskolci gimnáziumi tanuló ifjuság közül is az erre képesítettek ünnepi követekül alkalmaztathassanak.

A gimnáziumi növendékeknek ünnepi legatiokra kibocsáttatása az egyházmegyék véleménye többségének szellemében továbbra is meghagyatik.

Az alsóborsodi indítványt illetőleg pedig egyházkerületünk elvileg nem kívánja ugyan ellenezni, hogy szükség esetében az ünnepi követ nélkül maradt egyházak a miskolci gimnáziumi nagyobb tanulók oly minőségbeni szolgálatát igénybe vehessék; mindazáltal szükségét látja annak, hogy ezen indítvány életbe léptetése előtt, minden érdekek méltánylása alapján bizonyos rend alapíttassék meg; melynélfogva ennek kivihetősége fölötti véleményadással s a gyakorlatban alkalmazandó szükséges szabályzat készítésével, a sárospataki nyári vizsgák alkalmával összegyűlendő úgy a vizsgáló, mint a rendes egyházkerületi küldöttséget a tanári karral s a miskolci iskolai igazgatóság által e végre kinevezendő képviselővel a végett bizza meg, hogy e tárgyban, nyári egyházkerületi gyűlésünk elé javaslatot terjeszzenek.

11. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyve 9-ik számára vonatkozólag a néhai Pálóci Horváth Mária után örökölt déteri és ajnácskői jószágokra nézve, azoknak mikénti kezelése fölül tudomás vétel végett s az ottani bérleti viszonyok rendezése ügyében kiküldött bizottság eljárásáról jelentést tesz, hogy t. i. a haszonbérleti hátraléokra s más egyéb beruházásokra nézve a számozkodást az illető bérlővel megtevén: a folyó haszonbéri sommáknak jövőben pontos fizetésére nézve intézkedtek; a bérlő által a szerződési fájárandóságnak szabálytalanul történt kivágatását rendezték s a kivágott többletet bérlővel kárpótoltatták, szakértő erdészszel eszközöltetvén a becslést; továbbá, hogy az egyházkerület jóváhagyásának föltétele alatt megkísértették az erdő állandó felügyeletésére nézve szakértő erdészszel értekezni. Végül, hogy a majorsági zsellérekkel megkísérlett egyezkedésre nézve ekkoráig kívánt célt nem érhetek. Mely két utóbbi dologra, t. i. az erdőnek állandó szakértő és díjazandó erdész általi fölügyeletésére, valamint a majorsági zsellérekkel lehető kiegyezkedésre nézve kéri az egyházkerület további utasítását.

Jelentést tevő kiküldött bizottságnak erélyes eljárása s intézkedései jóváhagyatván, s buzgó fáradozásaiért köszönet szavaztatván: továbbra is állandóul megbizatik, hogy a körülményekhez képest e birtok ügyeire s kezelésére nézve a kellő felügyeletet tegye gondjai tárgyává; a bizottság tagjaihoz még Tóth Sámuel serkei lelkész is kineveztetvén.

A jelentésben az erdőfelügyeletre s a majorsági zsellérekkel való viszony tisztába hozatalára vonatkozó véleményt illetőleg pedig oda utasittatik kiküldött bizottság, hogy állandó erdész tartásának szükségét nem látván az egyházkerület, a netalán szükségelendő erdészeti munkálatokat vagy becsléseket mindenkor szakértő erdészszel, napi-díj mellett tésse meg s a felügyeletnek más célszerűbb módjáról gondoskodjék. A zsellérekkel való viszony tisztába hozatalára nézve pedig bizottságnak szabad kéz engedtetvén, utasittatik, hogy a körülmények és fenforgó viszonyok tekintetben tartása mellett akként intézkedjék, miszerint a főiskola és az unghi egyházmegye érdekei biztosítva legyenek.

12. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyve 11-ik száma alatt a nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatási minisztériumnak felekezeti iskoláink rendezését

sürgető leirata folytán az iskolák állására vonatkozó adatok táblás kimutatása végett az esperes urak meg lévén bizva: püspök ur jelenti, hogy a kezeihez beküldött táblázatokat rendeltetése helyére, a minisztériumhoz beküldötte.

Tudomásul vétetik.

13. Ugyanazon jegyzőkönyv 13-ik száma alatt az abauji egyházmegye által indítványozott s az egyházak és lelkészek osztályozására alapított lelkészválasztási rendszer; valamint a

14-ik szám alatt az alsóborsodi egyházmegye által ugyancsak a lelkészek anyagi helyzetének lehető javítása szempontjából indítványozott papi díjminimum meghatározása s az egyházaknak ezen meghatározandó díjminimum alapján anya- és leányegyházakra javallott osztályozása ügyében kiküldött bizottság véleményét beterjeszti s elsöben is

1. *Az abauji indítványra nézve* megjegyzi, hogy ez az egyházak és lelkészek osztályozását célozván: a legerősebb indokát a *papi promotio* elvében helyezi, míg ellenben ezen elv életbeléptetése az egyházak szabadválasztási jogát felette korlátozná. Küldöttség ezen szabadválasztási jogra, mely másutt is, hol az indítványozott osztályozási rendszer életbe léptetve van, ezen korlátozásból fölszabadulni törekszik; mint magasabb elvre sokkal nagyobb súlyt fektet, semhogy annak behozatalát a célszerűség különben is vita alá eshető s csekélyebb fontosságú elvének föláldozni javasolhatná; ennélfogva az abauji egyházmegye indítványát elejtetni véleményezi következő részletesebb indokoknál fogva:

Az egyházak szabadválasztási jogát ugyanis régibb kánonok biztosítják, s ezen szabadválasztási jog kiterjed az egész magyarhoni ref. lelkészekre; ha tehát egyes egyházkerület léptetne életbe ezzel ellenkező új szabályzatot, megsértené az egyetemes magyar ref. egyház jogát, mely fölött rendelkezni csak a törvényhozó zsinat lehet hivatva. De elvileg is nélkülözi e rendszer a tiszta protestáns alapot, miután könnyen utat nyithat a *papi kasztok* kifejlődésének, s míg az ifju papságot csak a szegényebb egyházak hívására jogosítaná s ez által az *ordinatio* egyenlő értékét leszállítaná, addig a korosabb papság közt is az érdem hivatalos becslését tenné szükségessé, mely a tapasztalatok szerint épenugy, sőt a vallásos élet kárára még jobban elfajulhat, mint a nép bizalmán nyugvó szabadválasztás, melynek sebeiért végre is csak magára vethet bármely gyülekezet, ha szabadválasztási jogával nem az érdemet tisztelte meg. Méltánylandó azonban az abauji egyházmegye indítványának indoka, mi nem más, mint szintén a lelkészek anyagi helyzetének javítása, melyet azonban küldöttség a papi állásra nézve általánosan óhajtván elérni:

2. *Az alsóborsodi egyházmegye* indítványát tartja olyannak, melynél fogva a kérdés lényege megoldható leend. Itt látja idejét ugyanis küldöttség, hogy reformált egyházunkban a papi állást annak fontosságához képest rendezés alá vegyük, s a mai kor viszonyai szerint meghatározzuk azon minimumot, mely a lelkésznek anyagi existenciáját biztosítja s erkölcsi helyzetét az állásához mért tisztelet színvonalán fentartja. A papság anyagi szegénységével befolyása és tekintélye is alacsony, a lelkészi pálya nem lesz többé keresett, a hivatás kedvezőbb térre menekül, s a reformált egyház papjaiban veszti el legelőbb a világosságot, mely főéleteleme. Ez jövőendő veszélyünk forrása.

Ezen indokoknál fogva véleményezi küldöttség, hogy az alsóborsodi egyházmegye indítványa elvben fogadtassék el, s már előlegesen emeltessék határozati erőre az egyházkerületi gyűlés által.

Mint hogy azonban ezen elvnek kivitele mélyen benyulik egyházi életünkbe, egyelőre e tekintetben küldöttség sem részletes javaslatot nem adhat, sem a díjminimumnak akár 800, akár 1000 frtban leendő megalapítását nem véleményezheti; mert e végből szükség tudni a *jelenlegi papi fizetések állapotát s az egyházak jövedelmeit*, hogy az e szerint kiállított statisztikai adatok alapján meg lehessen határozni, hogy bizonyos *minimum* meghatározása mellett ne legyen azért kitéve egyházi egyetemünk azon másik veszélynek, hogy egyházaink seregestől szünnének meg az *affiliatio* által. Az *affiliatio* ugyanis e kérdéssel szoros kapcsolatban van és bár küldöttség nézete szerint sokkal üdvösebb és hasznosabb leend, ha sok helyen, hol most lelkészi állomásaink vannak, de iskoláink nincsenek, inkább jó

iskolák rendeztetnek be; de másrésről bizonyára mindig fognak maradni oly fontos helyek, hol a lelkészi állomásokat bármily áldozattal is föl kell tartani.

Ezeknek alapján küldöttség véleménye oda járul, hogy utasítsa az egyházkerületi közgyűlés az egyházmegyéket a kellő adatok pontos és lelkiismeretes összeszedésére s ezzel kapcsolatban kívánja be véleményöket a minimum nagyságának megalapítása felől is.

Küldöttségnek ez ügyben komoly megfontolást tanusított s mélyen átgondolt véleményét egyházkerületünk egészben elfogadja s elsőben is az *abauji indítványra* nézve küldöttség véleménye szellemében kimondja, hogy bár annak indokai, t. i. lelkészeink anyagi helyzetének javítása s a korosabb lelkészeknek az érdem fokain lehető kitüntetés és jutalmazása teljes méltánylást érdemelnek; de miután e rendszer által a szabadválasztási jog, melyre csak ugy könnyedén s zsinat nélkül épen meg sem változtatható régibb kánonainknál fogva még mindig súlyt kellett fektetnünk, — nagyban korlátoztatnék s e mellett annak gyakorlati kivitele is felette sok nehézségekbe ütközne, sőt még veszélyesebb kinövésai lehetnének, mint az eddig gyakorlatban levő szabadválasztásnak; ezt, mint hazai egyházszervezetünkbe nem illeszthető rendszert, határozottan elejtendőnek nyilvánítja.

Az *alsóborsodi indítványt* azonban, miként küldöttség is megjegyzi, olyannak tekintvén, melynélfogva a lelkészi állás anyagi biztosításának kérdése lényegileg sokkal könnyebben megoldható leend, sőt az által még egy más üdvös cél is, t. i. jó iskolák létesítése és berendezése érethetnék el, azt egyházkerületünk elvben készséggel elfogadja. Miután pedig a díjminimum meghatározásának legbiztosabb alapjául az egyházak helyi viszonyait, továbbá azoknak vagyoni állását, népességét, valamint a lelkészeknek biztos jövedelmét mutató és pedig lelkiismeretes pontossággal összeirt adatok szolgálhatnának: utasítatnak az egyházmegyék, hogy ezen adatokat részrehajlatlan pontossággal összeirván, azokat püspöki hivatalunkhoz mielőbb küldjék be, az iránti véleményeikkel együtt, hogy *mennyiben kívánnák saját körükben a díjminimum nagyságát meghatározni?* Mert csakis ezen adatok bírása és az egyházmegyék véleményének kihallgatása után fog ezen fontos ügyben egyházkerületi kormányunk végérvényes határozatot hozhatni.

14. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 27-ik sz. c) alatti határozat értelmében, a lelkészi stóladijak szabályozása tárgyában megbizott küldöttség jelenti, miszerint nem reménylven, hogy ezen ügy jelen körülmények között kívánatos eredménnyel vétethetnék tanácskozás alá, véleményes jelentés helyett azon javaslatot terjeszti elő, hogy ennek tárgyalása kedvezőbb viszonyok beálltaig függesztetnék föl.

Helyeslő tudomásul vétetett.

15. Ugyanazon szám e) pontja alatt a domesztikára vonatkozólag, az egyházkerületek lévén felhiva arra, miszerint tanácskoznának a fölött, mi módon és mily mérvben vélik az önmegadóztatás elvét saját körükben gyakorlatilag kivihtőnek? e tárgyban a domesztika ügyében megbizott küldöttség véleményadásra utasítatván, jelentése ez alkalomra volt szintén bevárando.

A már e célra szolgáló kész táblázatok szerint összeirandó adatok fogván szolgálni e tekintetben irányadóul, küldöttségnek ezen táblás kimutatások alapján megkészítendő előmunkálata s véleményes jelentése a tartandó egyetemes konvent elé, annak idejében leendő fölterjesztés céljából mielőbb beváratik.

16. Ugyanazon szám g) pontja alatt az akadémiák szervezése ügyében megkivántató előmunkálatok megtételére utasított küldöttség jelentését be nem adván, ujjolag szorgalmaztatik s munkálata a pataki legközelebbi nyári közgyűlésre beváratik.

17. Ugyanazon gyűlés 51. sz. alatti határozata értelmében, a lelkészözvegyek s árvák kegydíjazása tárgyában megbizott egyházkerületi pénzügyi bizottság véleményes jelentésében azt javasolja, hogy jövőre általában minden özvegy vagy árva, a lelkész halála napjától számítandó egy évig huzza a lelkészi egész jövedelmet, azon köteleztetéssel, hogy ezen idő tartamáig a gyülekezet lelkészi gondozásának költségét ő viselné, oly módon, hogy az egyházmegyei hatóság által oda helyettesül rendelendő segédlelkész ellátásáról s fizetéséről, a papi jövedelemnek az egyházmegyei hatóság által is jóváhagyott méltányos arányában tartoznék gondoskodni, mely intézkedésből önként következik, hogy a lelkészi változások jövőre esetenként a meghalt lelkész halálától számított egy év múlva, tehát az év különböző részeiben történnének.

A gyakorlati alkalmazásnál sokféle eshetőségeknek kitétt e szabályra nézve, bizonyosabb tájékozhatás szempontjából véleményadó bizottságnak ezen ügy azon utasítással adatik vissza, hogy jövő gyűlésünkre e tárgyban, a kivihetőség egyes módozataira is részletesen kiterjedő véleményét adja be.

18. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 63. sz. alatt az unghi egyházmegye oda utasítván, hogy a pálóci Horváth Mária és Simon alapítványi tőkéje és kamatainak az unghi ref. egyházak, lelkészek és tanítók között kiosztatni szokott évenkénti segély miként lett kiosztásáról, valamint azon alapítványi tőkéből évenként befolyó jövedelemről, sőt az egész alapítványi pénztár állásáról az eddiginél szabatosabb és részletesebb kimutatást terjeszzen föl egyházkerületünk elé, ezen kimutatást nevezett egyházmegye következőkben terjeszti elő.

A pálóci Horváth Simon és Mária alapítványi pénztárának az 1873-ik évre áthozott alaptőkéje volt . . . . . 67896 frt.

Ebből 6⁰/₁₀₀ tőke . . . . . 51401 frt.

Urbéri kötvény 5⁰/₁₀₀ . . . . . 16495 „

Összesen . . . . . 67896 frt.

Ezen összegnek évi kamatja a kezelési

díjon kívül . . . . . 3908 frt. 75 kr.

Bevétel volt . . . . . 10,110 frt. 8 kr.

Kiadás . . . . . 6518 frt. — „

Pénztári készlet . . . . . 3592 frt. 8 kr.

A bevételi és kiadási összegek azért tüntetnek föl nagyobb mennyiséget, mint a pusztá kamatokból előállana, mert fizettettek be és ismét kiadattak tőkék s ezek a bevétel és kiadás rovataiba bevezetettek.

Az ezen alapítványi tőke kamatainak az 1874-ik évre miként történt kiosztása részletesen is, de főösszegekben következő címek alatt mutattattak ki.

Egyházaknak . . . . . 2000 frt.

Tanítóknak . . . . . 848 „

Szegény özvegy tanítónőknek . . . . . 152 „

Elemi csapások által sujtottaknak . . . . . 105 „

Ösztöndíjak tanítóknak . . . . . 107 „

Lelkészeknek . . . . . 735 „

Főösszeg . . . . . 3947 frt.

Helyeslő tudomásul vétetett.

19. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 66. száma alatt a nagy-rozvágyi tanítón követett ártér-adóhátralék tárgyában, a helyszinén eszközlött küldöttségi eljárásról szóló, s ide intézkedés céljából akkor fölterjesztett jelentést érdeklőleg, a mennyiben a beterjesztett ügyiratokból nem tünt ki, hogy a szabályozási költségek fejében 13 holdnyi terület haszonélvezete a nevezett tanító díjlevelébe be lenne igtatva. Mely körülmény biztos jelzése nélkül pedig a fenforgó panaszos ügy nem volt alaposan megvizsgálható, ezen hiány pótlása céljából a fölterjesztett ügyiratok az alsózempléni egyházmegyének visszaküldetni határozottak, az ügy miként lett elintézéséről jelentés ide bevérandó levén.

Az e tárgyra vonatkozó jelentés be nem adatván, bevérandó.

20. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 84. száma alatt a főiskolai pénztári ellenőri állomásnak végleges betöltésére; s

21. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 88. száma alatt a Mitrovics Gyula főiskolai tanár és lelkésznek, díjnélküli lakást tárgyazó kérelmére javaslatot fölterjeszteni. Ugy szintén

22. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 89. száma alatt az országszerte uralkodó nyomasztó pénzvizonyok és a napról napra emelkedő drágaság indokából a tanári kar részére adandó drágasági pótlék iránti intézkedésre, s az egyházkerületnek ez ügyben teendő jelentésre. Valamint

23. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 90. száma alatt Csoma Mihály nyugalmazott tanár, nyugdíjának fellebb emeltetése iránti véleményadásra, a főiskolai szentpálnapi számvevő egyházkerületi küldöttség lévén megbizva, illetőleg utasítva.

A mennyiben az egyházkerületi küldöttségnek mindezen ügyekben tett eljárásairól szóló számvevőszéki jegyzőkönyv jelen gyűlésünkre be van adva, ezen a fennebbi pontokban jelzett ügyek, valamint azon jegyzőkönyv ide fölterjesztetni határozott többi pontjainak tárgyalása is, a legközelebbi pataki nyári közgyűlésünkre tétetik át.

24. Ugyanazon közgyűlés jegyzőkönyve 107. szám alatti határozatra vonatkozólag olvastatott a felsőborsodi egyházmegye 1874-ik évi ápril 9-én Felső-Barcikán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 17. száma alatti határozata. Melyben jelenti, hogy a miskolci 1873-ik őszi egyházkerületi gyűlés 107. száma alatt kelt határozatára vonatkozólag az edelény-finkei egyház lelkésze beadta nyilatkozatát, az azon egyházakban lakos, ágostai hitvallásu hívek körüli lelkészi szolgálatra nézve, mely nyilatkozat az egyházmegye által is valódinak nyilvánítatik. A mi pedig ezen egyháznak a kazai ágostai hitvallásu egyháztóli távolságát illeti, az egyházmegye határozottan bizonyítja, hogy ezen távolság két mértföldön felül van.

Ezzel kapcsolatban olvastatott főtiszt. Czékus István, ágostai hitvallásu szuperintendens urnak e tárgyban 1873. nov. 3-án Rozsnyón kelt levele, melyben hivatkozással a *kéri* szerződésre, kéri szuperintendensi hivatalunkat, hogy az illető lelkész és tanító urakat szerződésellenes követeléseiktől tiltssa el, nem lévén ellene annak, hogy a két lelkész barátságos egyességre lépjen a functiók jövőben végzése iránt.

Egyházkerületünk a testvéregyházak között fölmerülő minden ily kérdést első sorban a testvéri szeretet és barátságos egyesség alapján ohajtván megoldani, ez alkalommal is elfogadja tisztelt szuperintendens urnak, a két lelkésznek szolgálmány arányában lehető barátságos egyességet célzó ajánlatát oly módon, hogy a két testvéregyház illető esperesei és lelkészei Edelényben megjelenvén, ez ügyben a méltányosság alapján testvéreleg intézkedjenek; azon esetre pedig, ha kölcsönös engedékenység utján az ohajtott egyesség megalapítható nem lenne, kijelenti egyházkerületünk, hogy a *kéri* mindkét félt kötelező szerződést tovább is sértetlen épségben fentartja, s az edelény-finkei nagyobb távolságra eső egyház kérdését is annak alapján lesz hajlandó megoldani.

25. Ugyanazon gyűlés jegyzőkönyve 111. száma alatt Lázár Imre, volt m.-csáthi énekvezér s tanítónak, a hivatali földek után járó adó ügyében ide terjesztett folyamodványa, indokolt véleményadás végett az illető alsó-borsodi egyházmegyéhez tétetvén át.

Miután a vélemény eddigelé ide föl nem terjesztetett, legközelebbi közgyűlésünkre bevérik.

26. Olvastatott a vallás- és közoktatási minisztériumnak mult 1873. okt. 5-én, 1832. szám alatt kelt leirata, miszerint a német államok és az osztrák-magyar monarchia között 1872-ik évben létre jött s folyó évi november 1-jétől életbelépő

posta-szerződés értelmében csak az uralkodó házak tagjainak egymás közötti és a posta s távirdai ügyekben váltott levelezéseik bérmentesek, míg minden más, eddig fennállott postabérmentességi csereviszony ezentul megszűntnek tekintendő.

27. Ugyanazon minisztériumnak mult 1873-ik évi szeptember 11. 17,238. szám alatt kelt leirata, az osztrák és magyar közös külügyminisztériumnak az olasz királyi külügyi minisztériummal, a halotti bizonyítványok kölcsönös kiszolgáltatása végett létrejött és kiadott egyezménye iránt.

28. Ugyanazon minisztérium 1873. szeptember 14. 1290. szám alatt kiadott, a földművelési, ipar- és kereskedelmi minisztériumnak folyó 1873. évi augusztus 11-én, 7960/1053. szám alatt a hivatalos levelezések tárgyában kibocsátott szabályrendelete.

29. A honvédelmi minisztériumnak folyó évben 29844. szám alatt, a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz áttett s 25,626. szám alatt kiadott azon leirata, miszerint püspök urnak julius 22. 738. szám alatt kelt fölterjesztésében előadott azon kérelme, hogy az 1849-ik évi születésű és az 1869-ik évben egy évi önkénytesül felavatott Molnár Lajos, Dóczy Imre akkor még gimnáziumi tanulók, jelenleg pedig segédlelkészek a védtörvény 25-ik szakaszában foglalt kedvezményben részesítenének — nem teljesíthető, mivel nevezettek önként lépven be a hadseregbe, szolgálati kötelezettségeik alól föl nem oldhatók.

30. Ugyancsak a vallás- és közoktatási minisztériumnak folyó évi február 15-én 3289. szám alatt kiadott rendelete, melyben rozsnyói kanonok Grómer Elek által, ugyancsak rozsnyói helv. hitv. lelkész Nagy Antal ellen, Gáspár Pál és Kusnyik Ágnes vegyes házásoknak hirdetési bizonyítvány kiadása nélkül történt összeketése ellen tett panasz, a betérjesztett igazolványok alapján elenyésztetettnek tekintendő.

31. Ugyanazon minisztériumnak folyó évi március 18-án 266. szám alatt kiadott, a belügyminisztériumnak február 6-án 5375. szám alatt a kholera-járvány netaláni ujjabb kiütése meggátlása tekintetéből a kholera-halottaknak eltemetése végett tett intézkedése és rendelete.

32. Ugyanazon minisztériumnak folyó évi ápril 10-én 6991. szám alatt kelt, a honvédelmi minisztériumnak ugyanezen év március 4-én 8299. szám alatt a harmadik korosztályt túlhaladt hadkötelesek megesketése tárgyában kiadott rendelete és utasítása.

33. Ugyanazon minisztériumnak folyó évi február 7-én 1434. szám alatt kelt, s a honvédelmi minisztériumnak folyó évi január hó 9-én 49516. szám alatt a hosszas szabadságra elbocsátott, de az első három korosztály alatt védkötelezettségöknek eleget nem tett ifjak házassulhatásuk ügyében kiadott rendelete.

34. Ugyanazon minisztériumnak $\frac{31657}{873}$ szám alatt Pozsonyban és Nagy-Váradon a bábák kiképzése végett fölállított tanintézetekről rendelete és intézkedése.

35. Ugyanazon minisztériumnak $\frac{31657}{873}$ szám alatt a kholera-hullák kiásatása s eltemetése tárgyában kiadott rendelete s intézvénye.

36. Ugyanazon minisztériumnak 1873. december 15-én 33211. szám alatt kelt azon leirata, melyszerint Keresztury József bacskai helv. hitv. lelkész azon panaszára, hogy Magyarváry Endre battányi római kath. lelkész, Tomory János reformált férfit, beteg ágyán, állítólag, erővel megtérítette; tudatja, hogy a bepanaszolt római kath. lelkész törvényellenes eljárása komolyan megrovatott; míg másrésről a panaszló bacskai ref. lelkész is azon tetteért, hogy egyházi főhatósága mellőzésével panaszát közvetve a minisztériumhoz terjesztette föl: megfelelő megintés mellett értesítendő.

37. Ugyanazon minisztériumnak folyó évi március 21-én 6953. szám alatt kelt s püspöki hivatalunkhoz intézett leirata, melyszerint az Abauj- és Borsodmegyében megürült számos tanítói állomások mielőbb leendő betöltésére és a tanítók fizetésének lehető javítására figyelmeztet.

38. Ugyanazon minisztérium folyó évi ápril 9-én 16. szám alatt kelt leirata az iránt értesít, hogy az ösztöndíj-illetmények illetéktelen föl vételének meggátolása tekintetéből a folyó tanév második felének kezdetétől, mindennemű ösztöndíj-nyugta csak az esetben lésson az illető pénztár által érvényesíthető, ha a láttamozáson kívül még az illető decanatus, illetőleg tanintézet hivatalos pecsétjével lesz ellátva. E kellékek nélkül minden ily nyugták visszautasítandók lesznek.

39. Ugyanazon minisztérium mult 1873-ik évi szeptember 25-én 26451. szám alatt kelt leirata, melyszerint értesít, hogy addig, míg a nagy közönség könyör-
 érzuete az adott súlyos helyzetnél fogva az általános inség enyhítésére igénybe
 vétetni fog, egyes testületek és egyházközségek által könyöradományok gyűjthe-
 tése céljából benyújtott kérvényeknek hely nem adathatik.

40. Ugyanazon minisztérium mult 1873. november 23-án 29808. szám alatt kelt, *Kozchuba János* árvamegyei jaszenovai ágost. hitv. népiskolatanitónak tót nyelven szerkesztett „*Dejopis uhorszka*“ című alkotmányellenes tanokat tartalmazó s már meg is jelent történelmi népiskolai tankönyv letiltása iránti leirata.

41. Ugyanazon minisztérium folyó 1873. november 2-án 30479. szám alatti leirata, melyszerint az iskolai épületek tisztaságára, világosságára, a testi fejlődést károsan akadályozó szűk ülőpadok helyett célszerűbbek alkalmazására s általában egészségi szempontból úgy az építendő, mint a már kész iskolák körül minden erre szolgáló célirányos intézkedésekre kiváló figyelmet ajánl.

42. Ugyanazon minisztérium 1873. szeptember 14-én 1290. szám alatt kelt leirata, mely a postai levelek portómentessége s annak mely hivatalos közegek és mely testületek közt lehető alkalmazása iránti szabályrendeleteket tartalmazza.

43. Ugyanazon minisztériumnak folyó évi január 2-án 30864. szám alatt kelt leirata a hullák kiásatásánál s más helyre szállításánál, valamint az arra kinyerendő engedély mely alakban leendő kiadásánál megtartandó szabályokról értesít.

44. Ugyanazon minisztérium folyó évi február 20-án 4460. szám alatti leirata, mely szerint az erdélyhoni *csik-somlyói* római kath. főgimnáziumnak 187³/₄. tanév kezdetétől a nyilvánossági jog ideiglenesen megadatott s föl hatalmaztatott, hogy érettségi vizsgálatokat tarthasson s jogérvényes bizonyítványokat adhasson.

45. Ugyanazon minisztérium 1873. november 6-án 29384. szám alatt kelt leirata, melyszerint a magyar királyi honvédelmi minisztérium mult hó 37131. szám alatt kelt átirata nyomán intézkedést tétetni kér, hogy a hadkötelesek anyakönyvi kivonatának azon rovatába, mely a szülék nevének bejegyzésére van szánva, ugyanezek születési helye is mindenkor pontosan bejegyeztessék s az anyakönyvvezetőknek ez irányban adandó utasítás megküldessék.

Mindezen miniszteri leiratok, miután elnökileg részint már közöltettek, részint azok tartalma iránt az illetők értesítve vannak, tudomásul vétettek.

46. Ugyanazon minisztérium folyó évi ápril 2-án 9312. szám alatt kelt leiratában az iránt értesít, miszerint az iskolák, különösen az iskolai osztályok szaporodásával mindinkább érezhetőbbé válik a tanítók hiánya. E baj orvoslására fölkér-
 retik püspöki hivatalunk elkövetni mindent, buzdítani a népet a tanítói fizetések
 javítására s a megalapított díjak pontos befizetésére, másfelől odahatni, hogy a
 kormányzása alatt álló tanító- vagy tanítónőképezdékbe elegendő számú növendékek
 lépjenek be tanulás végett; előmozdítani az oly egyének tanítóvá lehetőségét, kik

nem futottak ugyan rendes képezdei pályát, hanem hivatástól ösztönöztetve, tanítóképesítő vizsgára szándékoznak; mindenek fölött terjeszse ki figyelmét a már is nagy számmal készülő és jelentkező tanítónőkre és azoknak alkalmazására. E téren leendő munkálkodásáról s annak eredményéről időnkénti tudósítása elváratván.

Egyházkerületünk aggódó figyelemmel látja a tanítópályára készülő ifjak naponkénti kevesbedését s e baj egyik okául a csekély díjazást látván: mint eddig, ugy ezután is készséggel igyekezend körében megtenni mindent, ugy a tanítói fizetések javítása, mint a megalapított díjak lehető pontos behajtása érdekében, valamint a célszerűség határáig a tanítókra lehetőségek feltételeit is kész leendő megkönnyíteni. A tanítók növekedő hiánya másik okául azonban tapasztalásból merített azon körülményt is kénytelen jelezni, melyszerint a fennálló védkötelezettségi törvény a tanítói pályára magukat fölajánlott ifjakra nézve nem volt elég figyelemmel, amennyiben ezek, mint ilyenek, a katonai kötelezettségnél legkevesebb kedvezményben sem részesülnek, sőt gyakran tanítói tisztök, vagy tanítóságra képeztetésök munkájában is gátoltatnak. Minthogy ez ügyben az 1873. július 1-én tartott konvent főgondnok ur ő nagyméltóságát bizta meg, hogy ugy a törvényhozó testületet, mint a minisztériumot föliratban keresné meg, oly törvényes intézkedés tétéle végett, hogy a tanítók és képezdei tanulók a törvény keretén belől, annyi figyelem tárgyai legyenek, melyszerint honvédelmi kötelességük teljesítése mellett a nevelés és oktatás körüli tisztöknek is eleget tehessenek; főgondnok ur ő nagyméltóságának ezen ügy kiváló figyelmébe ajánlatni határozatott.

A mi a tanítónőképezdek fölállítását s tanítónők alkalmazását illeti, egyházkerületünk kebelében kevés kivétellel a tanítói hivatal egyszersmind énekvezéri teendők s temetési és templomi szolgálattal lévén összekötvetve: ilynemű képezdek fölállítása, elébbvaló szükségünk mellett, ez idő szerint nem áll érdekünkben, de a képzett tanítónők alkalmazására vonatkozólag méltánylattal fogadjuk a nagyméltóságú minisztérium gondoskodását, s hazánkban eddig ezen új eszme népszerűsítésére készséggel ajánlkozván, azt is kijelentjük, hogy oly helyeken, hol nem szerint elkülönített leányiskoláink vannak, a képesítetteknek igazolt nőtanítókat elfogadjuk, mely végre a rendelkezés alatt álló kiképzett tanítónők névsorának elnökpüspök ural időnként leendő közöltetését óhajtjuk is. Ezen határozatunknak a nagyméltóságú minisztériumhoz leendő fölterjesztésével püspök ur bizatott meg.

47. Ugyanazon minisztérium 1874. március 11-én 4806. szám alatt kelt leirata szerint a magyar királyi honvédelmi minisztériumnak értésére esett, hogy a hadköteles korban levő némely ifjak csak azon szándékból vétetik föl magukat a hittanhallgatók sorába, hogy mint ilyenek, a védtörvény 25-ik szakasza kedvezményében részesíttessenek, későbbben pedig a hittudományi tanulmányokkal föl hagyván, más életpályát választanak, a nélkül, hogy az említett szakasz kedvezményének élvezésétől megfosztatnának; melynélfogva föl hivatik püspök ur, hogy az egyházkerületében létező papnöveldek s általában a hittudományi tanintézetek igazgatóinak tegye szoros kötelességévé, hogy mindazon esetekben, midőn valamely a védtörvény 25. szakasza értelmében besorozott hittanhallgató más életpályára lép, a magyar királyi honvédelmi minisztériumnak egyházhatósága útján azonnal jelentést tegyen. Ezen jelentésbe a pályát változtatott egyénnek nemcsak neve, hanem illetőségi vagy születési helye, és ha tudva van, azon hadcsapat vagy ezred neve is, a melyhez be volt sorozva, beigtatandó, sőt a jelentés, a mennyiben az adatok nem hiányzanak, a multa nézve is megteendő.

Tudomásul szolgál s a mennyiben ezen fensőbb rendelet az illető intézetek igazgatóival már elnököleg közöltetett; újabb határozat szükségé fenn nem forog.

48. Olvastatott ugyanazon minisztériumnak folyó évi március 8-án 6017. szám alatt kelt, a magántanulásra nézve a minisztérium közvetlen rendelkezése alatt álló

s három évi tanfolyammal bíró jogakadémiákat és joglyceumokat illető rendelete, s ugyanezzel kapcsolatban a sárospataki akadémiai székek ugyanezen miniszteri rendeletre vonatkozólag beterjesztett véleményes jelentése, melyben a tanári kar javaslatot terjeszt elő a magántanulásnak főiskolánkban ezen rendelet alapján, miként leendő alkalmazása iránt.

E kérdés érdemében leendő tanácskozás a pataki nyári közgyűlésre halasztatik; addig a magán jogtanulás jelen rendszere marad életben s ez évre bejegyzett magántanulóktól a vizsgák fölveendők.

49. *Révész Bálint* tiszántuli ev. ref. püspök ur azon egyházkerület folyó évi január hó 10., 11. és 12-ik napjain Debrecenben tartott közgyűlése jegyzőkönyvét 15 példányban; valamint

Ugyanazon egyházkerületnek a középtanodai oktatás tárgyában az országos képviselőházhoz intézett s 1874-ik év február 26-án Debrecenben kelt kérvényét 10 példányban;

Nagy Péter erdélyi püspök ur azon egyházkerület 1873. november 2-iki közgyűlése jegyzőkönyvét 10 és az 1874-ki névkönyvét egy példányban;

Karsay Sándor dunántuli ágostai hitvallásu püspök azon egyházkerület 1873. október 28-án tartott közgyűlése jegyzőkönyvét 10 példányban;

Szeberényi Gusztáv bányakerületi ágostai hitvallásu püspök azon egyházkerület 1873. október 28-án Budapesten tartott közgyűlése jegyzőkönyvét 3 példányban;

Czékus István tiszai ágostai hitvallásu szuperintendens azon egyházkerület 1873. augusztus 6-án Kézmárkon tartott közgyűlése jegyzőkönyvét 11 példányban;

Geduly Lajos dunáninneri ágostai hitvallásu szuperintendens azon egyházkerület 1873. október 29-én Pozsonyban tartott közgyűlése jegyzőkönyvét egy példányban megküldvén:

A testvéries egyetértés újabb jele gyanánt s a viszonzás fönntartása mellett, köszönettel s kedvesen fogadtattak. A jegyzőkönyveket illetőleg az azokban foglalt és egyházkerületünk is különösebben érdeklő pontok a jegyzői hivatal által kijegyeztetvén: tárgyalásuk legközelebbi nyári közgyűlésünkre tétetett át.

50. Nagy Mihály dunántuli ev. ref. püspök ur egyházkerületének azon határozatilag kifejezett kívánsága iránt keresi meg püspöki hivatalunkat, hogy jövőben, miként a többi testvéregyházkerületek, ugy egyházkerületünk időnként tartandó gyűléseinek jegyzőkönyvei és névtárai is 18 példányban küldetnének meg azon egyházkerület részére; annak szives viszonzásaul késznek nyilatkozván saját jegyzőkönyveit és névtárait szintén az általunk kívánt mennyiségben nekünk megküldeni.

A dunántuli testvéregyházkerületnek ezen bizalmas fölhívását igen kedvesen vévén egyházkerületünk: jövőre jegyzőkönyveink s névtáraink a kívánt példánymennyiségben lesznek a tisztelt egyházkerületnek megküldendők; mi is a jegyzői hivatalnak a jegyzőkönyvek szétküldésénél mindenkorra figyelmébe ajánlhatik. Mig viszont egyházkerületünk is megtiszteltetés gyanánt és kedvesen fogadandja, ha azon tisztelt egyházkerület saját jegyzőkönyveit és névtárát, legalább is a tőlünk kívánt példányok számának megfelelő mennyiségben leendő szives nekünk is megküldeni.

51. Olvastatott a magyar reformált egyetemes tanügyi bizottmány 1874-ik évi ápril 12—14. napjain Pesten tartott értekezletének jegyzőkönyve, különösen annak 7-ik pontja, melyszerint az egyházkerületek fölszólittatnak, hogy a bizottmány újabb szervezkedésének alapját képező 1869. november 20-án tartott értekezlet jegyzőkönyvének 4-ik száma alatt elsorolt szervezeti javaslat pontjaira nézve nézeteiket határozottan fejezzék ki.

Egyházkerületünk e tárgy körüli nézeteit 1870-ik évi miskolci közgyűlése jegyzőkönyve 48. szám alatti határozatában kifejezván: erre nézve újabb határozat szüksége fenn nem forog.

Azonban, miután sem hivatolt jegyzőkönyvünkben kifejezett óhajtásunknak, sem általában a kitzűzött célnak az egyetemes tanügyi

bizottmány annyi év leforgása után is meg nem felelt, azon kérdés merült föl: vajon szükséges és célszerű-e az egyetemes tanügyi bizottmány további fennmaradása? s ohajt-e egyházkerületünk az azzal való eddigi összeköttetésben megmaradni? Mely kérdésre nézve határozottan kimondatott, hogy noha szükségét látjuk annak, hogy a testvéregyházkerületek között az összekötő szellemközösség továbbra is megmaradjon, de oly szerves összeköttetést, mely az egyetemes tanügyi bizottmánynak eddigi alakban és körbeni fennmaradását tenné szükségessé, miután az erre fordított költségeknek megfelelő sem szellemi, sem anyagi haszon azt nem indokolja, — egyházkerületünk nem ohajt. Ugyanazért az egyetemes tanügyi bizottmányból kilépését határozatilag kimondja, kijelentvén, hogy az időnként fölmerülő, egyetemes intézkedést igénylő ügyek fölötti tanácskozásban, akár a konvent, akár egyes egyházkerület kezdeményezése folytán mindenkor készséggel részt kíván venni. A végszámozkodás körül előfordulható függő kérdések elintézése végett azonban az egyetemes tanügyi bizottmánynak még egyszer leendő összehívása szükséges lévén: ezen utolsó bizottmányi ülésben egyházkerületi érdekeink képviselésével, általában a végelválásból folyó ügyek további intézésével főiskolai algondnok Hegedüs László ur akként bizatik meg, hogy a főiskolai tanári karral egyetértve, eleve alapítsák meg azon eljárási módot, mely az összeszámozkodásra s az egyetemes tanügyi bizottságból lehető végkibontakozásra szükséges. E határozatokról az illető elnökség annak idejében elnökpüspök ur által értesítendő, s egyszersmind fölkérendő, hogy az egyetemes tanügyi bizottságot határozatunk létesíthetése végett mielőbb hívja össze.

52. Olvastatott az egyházkerületi népiskolai választmány 1874. május 4-én Miskolcon kelt jelentése, s ezen jelentéssel kapcsolatban beadott javaslata, mely általában tudomásul vétetvén: a választmány javaslata folytán alkalmazkodás végett jövőre következő intézkedések szüksége alapított meg.

1. A rovatos táblák betöltésére nézve utasítatnak az egyházmegyék, hogy az egyházmegyei tanügyi bizottmányok által a tanítók képességi minőségét jelző rovatba ezt jegyezzék: *„okleveles és kitünő“* (dicséretes vagy kielégítő); a fölszerelés rovatába: *„fölszerelt, hiányosan szerelt, szereletlen.“* A tanítók jövedelme kimutatására szánt rovatba: a tanítók jövedelméül tíz évi átlag fölvételével, középszámítás szerint az egyházmegyei tanügyi bizottmány által megállapított összeg jegyeztessék be. Minden egyes rovat pontosan összegyeztessék, az összegezés után a legmagasabb és legalsó tanítói fizetés tüntetessék ki, valamint az is, hogy azon egyházmegyében hány egyház van, melynek tanítói jövedelme 300 forinton alól áll.

2. A második pontban választmány a szegény iskolák gyámolítására az állam segélyének eszközlését ajánlván: egyházkerületünk e tekintetben a törvényhozás által kimondott elvet tiszteletben kívánja tartani; ugyanazon egyházakra nézve, melyek iskolájukat a törvény kívánalma szerint ellátni nem képesek, nem ellenzi, hogy az egyházmegyének teendő bejelentés mellett községivé alakíthatásáért folyamodjanak. Kötelességünk lévén azonban gondoskodni arról, hogy azon szegényebb egyházak is, melyek a legközelebbi miniszteri megkérdezés folytán magukat a felekezeti iskola föntartására kötelezték, ezen kötelezettségük teljesítésében lehetőleg segélyeztessenek; az államsegélyosztó bizottság utasítatni határozatott, hogy az államsegélynek $\frac{1}{3}$ részét minden évben ily felekezeti szegény iskolák gyámolítására fordítsa; az egyházmegyék gondjába ajánlhatván, hiven örködni a felett, hogy ezen segélyösszegek mindenkor legszorosabban iskolai célokra fordíttassanak.

3. Az iskolai mulasztások meggátlására egyházkerületi eddigi intézkedéseink a közoktatási törvény áthágói ellen a polgári hivata-

loknál tett jelentéseink eredménytelenek maradván, az illető miniszterium fölkérendőnek határozatott, hogy a polgári hatóságokat kötelességük teljesítésére s ez által a törvény iránti tisztelet fölébresztésére kötelezni méltóztassék.

4. Vallás-erkölcstani kézikönyveink hiánya mindennap érezhetőbb lévén: szükséges, hogy egyházkerületünknek ez ügyben tett intézkedése mielőbb foganatosittassék.

5. Az egyházi előjárók és lelkészek fölhivattak, hogy az iskolák fölötti szigorú felügyeletet ismerjék kötelességöknek; másrésről az iskolatanítók komolyan figyelmeztetnek, hogy e felügyeletet tiszteletben tartsák, s falukon 8, városon 9 hónap szorgalmi időt pontosan megtartván, egyházi előjárójuk engedelmé nélkül se szünidőket ne adjanak, se vidékre ne távozzanak.

53. A tornai egyházmegye folyó évi április hó 20., 21-ik napjain Szinben tartott közgyűlése jegyzőkönyve 3-ik száma alatt, vonatkozólag a múlt évi szeptember 16., 17-ik napjain Miskolcon tartott közgyűlésünk jegyzőkönyve 1-ső számú b) pontjára, ujlag kéri, hogy amennyiben a jövő őszi gyűlés, mint papszentelési gyűlés is a szokottnál népesebb leend; továbbá, mert a jelen mostoha szűk időbeni gyűléstartás az egyházmegye anyagi erejét teljesen felülmulná; de annyiban is, hogy ebbeli kérelmének méltányosságát és igazságát az egyházkerület maga is beismeré, a folyó évi őszi gyűlés tartása alól mentetnék föl.

Nevezett egyházmegye kérelmének az időközben netalán még változható körülmények tekintetbe vétele mellett leendő tárgyalása legközelebbi pataki nyári közgyűlésünkre halasztatik.

54. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 13-ik pontja szerint jelenti, hogy Kerekes Károly szádellői lelkésznek, a lelkészválasztási törvények pontos megtartása mellett eszközölt égerszögi lelkészszé választatása az ellene emelt simonia vádjának be nem bizonyulása folytán megerősíté. Ezzel kapcsolatban

Olvastattak egyrésről az égerszögi egyház több tagjainak Kerekes Károly megválasztása ellen emelt, másrésről ugyancsak azon egyház tagjainak többsége által szintén Kerekes Károly megválasztásának megerősítését kérő felfolyamodványaik, az azokhoz csatolt számos ügyiratokkal.

Ezen mindkét résről ide fölterjesztett összes ügyiratokból kitűnően az, hogy a Kerekes Károly égerszögi lelkészszé megválasztására vonatkozó vádak legkevésbé is bebizonyítva nincsenek s a választás, a lelkészválasztási szabályok szigorú szemelőtt tartása mellett hajtattott végre; az illető egyházmegyének Kerekes Károly égerszögi lelkészszé választatását megerősítő határozata jóváhagyatik s megerősítettik.

55. Ugyanazon egyházmegye azon gyűléséből jelenti, miszerint a jósaíi egyház szőlődézmaváltsági összege iránt előállott tévedés ki van igazítva.

Tudomásul vétetik.

56. Ugyanazon egyházmegye pártolólág terjeszti föl a helyettes lelkész által betöltött égerszögi egyház azon kérelmét, hogy a helyettes lelkész által a szükösi pénztárba beszoigáltatandó félfizetést egyházkerületünk az égerszögi egyháznak adományozza.

Közgyűlésünk méltányolván az égerszögi egyház előterjesztett indokait, kérelmének helyt ad ugyan, azonban jogfentartás céljából kötelezi az egyházat, hogy a félfjövedelem helyett 10 frtot fizessen a szükösi pénztárba.

57. Olvastattott a felsözempléni egyházmegye folyó évi február hó 10-ik napján, Bánócon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 25-ik száma alatt ide fellebbezett, s a kis-ráskai anyaegyházhoz tartozó hegyii leányegyház tagjainak azon küldöttségileg is megvizsgált panaszos felyamodványára hozott határozata, melynél

fogva lelkészi fizetésöknek a kis-ráskai anyaegyház tagjai által teljesített lelkészi fizetéshez arányosításáért, illetőleg leszállításáért azon oknál fogva folyamodnak, mivel a legközelebb végpement tagosítás alkalmával az eddigi lelkészi földbirtok szaporításához sajátjukból, birtokaránylagosan ök is összesen 4180 □ öl szántóföld adománynyal járultak s ugyanezen alapon még a tűzifa készlet leszállítását is kérik; nevezett egyházmegye fenhivatolt határozatában a kis-ráskai lelkészi földbirtokhoz a hegyii leányegyházról nyert 4180 □ öl szántóföld haszonélvezetét, az életfizetésnek az anyaegyház tagjaival egy arányban leendő fizetése által a lelkészi fizetésből elesendő 15 kereszt élet kárpótlásául elegendőnek találja, hanem a fakészlet a terhes lelkészi szolgálat irányában, a lelkész részére az eddigi gyakorlott módon továbbra is fizetendőnek határozza. Ezzel kapcsolatban s ennek ellenében

Olvastatott Elek Sándor kis-ráskai lelkész ez ügyre vonatkozólag ide felbezett folyamodványa is, mely szerint az általa elfogadott díjlevélre hivatkozva, melyben részére a kis-ráskai anya- s hegyii leányegyház tagjai a díjt egészben biztosították, a díjlevél tetemes csonkulását okozó s tőle egyházmegyeileg elítélt hegyii leányházbéli 15 kereszt lelkészi díjt visszaitéltetni kéri.

A mennyiben az előterjesztett ügyiratok nyomán teljesen meggyőződött egyházkerületünk arról, hogy a hegyii leányház által küldöttéleg igazolt 4180 □ öl szántóföld adományozása által ezen 15 kereszt élethány teljesen fedeztetik, s a leányegyházbeli tagok által eddig fizetett életmennyiség aránytalanul tulterhelőnek tűnik föl; az egyházmegye ítélete úgy az élet, mint a fafizetést illetőleg egészben helybenhagyatik.

58. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 4-ik száma alatt jelentvén, hogy az ott megürült egyházmegyei segédgondnoki hivatalra általános szótöbbséggel Dercsényi Kálmán ur választatott meg.

Örvendetes tudomásul vétetett, mely alkalommal egyszersmind az épen megjelent segédgondnok ur hivatalos esküjét egyházkerületünk előtt letévén, illető székét tanácsasztalunknál közgyűlésünk szívélyes üdvözlése mellett legottan el is foglalta.

59. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 16. száma alatt előterjesztvén, miszerint a szőlőskei egyház rendes lelkészi állomását ily minőségben 10 évre fölfüggesztette, s azt egy káplántanítóval saját kérelmére betölteni azon okból határozta el, mert ezen egyház paplaka, temploma és tornya építése miatt 1500 frtnyi adóssággal terhelte meg magát; s miután ezen terhet a 11½ telken lakó szegény egyháztagok saját erejükből letisztázni kénytelenek, az általuk bemutatott díjlevélre egy káplántanító tartása s az eddigi lelkészi jövedelem föl hagyott részének, az évenként arról pontosan vezetendő számadások bemutatásának kötelezettsége mellett, az egyház adóssága törlesztésére fordítása, legcélszerűbb kiegészítő módnak mutatkozott az egyház terhei könnyítésére. S ezt azon másik oknál fogva is vélte az egyházmegye ily módon eszközölhetőnek, mert az itteni lelkészi fizetés a meghatározott 400 frt. minimumot különben sem üti meg, főnhagyatván, sőt kötelességévé tétetvén egyébaránt az egyháznak, hogy a 10 év lejártával, ha arra akkor képes lesz, egyházában ujlag rendes lelkészi állomásnak adjon helyet, kéri ezen határozatának megerősítését.

A szőlőskei egyháznak az előterjesztésben felsorolt nyomasztó anyagi viszonyai s az egyháztagoknak is az egyház föntartása, de különösen az építkezések miatt tetemes adóssággali tulterheltsége méltányos tekintetbe vétetvén, az illető egyházmegyének az egyház illetén terheltesén lehető könnyítés tekintetéből tett intézkedései jóváhagyatnak.

60. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 56. száma alatti határozata folytán Magyar István szalóki tanítóknak abbeli kérelme, hogy Rezes András elhunyt ipája 15 frt. évi rendes jótéteménye neki adatnék ki, ajánlattal terjesztetik föl.

Egyházkerületi dékán utasittatik, hogy folyamodó részére 15 frt. segélyt a szükösi tárból fizessen ki.

61. Ugyanazon egyházmegye azon gyűléséből jelenti, hogy a Rásky Lajos halálával ott megürült egyházmegyei főjegyzői hivatalt szavazás útján Böszörményi Károly málcai lelkészszel töltötte be.

Tudomásul vétetik.

62. Ugyanazon egyházmegye beterjeszti az 1873 ik év folyamán elhalt s az elnöki jelentésben megnevezett lelkészek és tanítók névsorát.

Közgyűlésünk sajnálattal s a holtak emlékére áldást kérve veszi tudomásul e jelentést.

63. Olvastatott az ungi egyházmegye folyó évi február 17., 18. napjain K.-Helmeccen tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 5-ik száma alatt kelt azon határozata, mely szerint a bártfai anyaegyház, az ottani és a hozzá tartozó pallói leányegyházban a lelkészi szolgálatoknak, a még 1864-ik évben megállapított módon leendő teljesítését magára nézve sérelmesnek tekintvén, annak megváltoztatását kéri, nevezett egyház, az isteni tiszteletnek a két egyházban a fennidézett 1864-ik évi egyházmegyei határozat szellemében legutóbb gyakorlott módjához alkalmazkodásra utasittatik.

Az egyházmegye ez ügyben hozott határozata helybenhagyatik s megerősítettik.

64. Ugyanazon egyházmegye azon gyűléséből ujonnan választott tiszti karának névsorát beterjeszti.

Tudomásul vétetik.

65. Az alsózempléni egyházmegye folyó évi március 17—19-ik napjain Sárospatakon tartott közgyűlése jegyzőkönyve 30-ik száma alatt az egyházlátogatási jelentések folytán a *karcsai* XIII-ik században épült, s hazánkban a régiség e ritka műemlékeül tekinthető, de a mult évben leégett ódon templomnak stylszerű fölépítése céljából a magas kormány gyámolító pártfogásának kikérése ajánlatván s ezzel kapcsolatban fölolvastatván a karcsai egyház azon folyamodványa is, mely szerint előre bocsátva azt, hogy bár ezen építkezésre a magas kormány már 800 frtot ajánlott is, de a mennyiben annak stylszerű fölépítése a Schulek Frigyes ur által kiállított terv szerint 2500 frtba kerülendne, mely előirányzott költség pedig a szegény egyházra nézve megbirhatatlan lenne, kéri az egyházkerületet is, hogy e célra az egyházat minden tőle kitelhető segedelemmel és pártfogással gyámolítani kegyeskedjék.

Egyházkerületünk szives készséggel kívánván járulni e ritka régiségi műremeknek hamvaiból kiemeléséhez, az egyházat e célra országos segélyezésre s különösen egyházkerületünk egyházaiban gyűjtendő segélyre ajánlja. E mellett a megyei alispáni hivatalt is püspöki hivatalunk által megkerestetni rendeli, hogy a célba vett építkezést a mennyiben lehet, megyeileg is gyámolítani sziveskedjék. Utasittatván egyszersmind az illető egyházmegye is, hogy a majdan elkezdendő építési munkára időnként szakértő egyén által felügyeltesse s annak mielőbbi bevégeztetésére minden hatalmában álló eszközöket használjon föl.

66. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 32. száma alatt azon határozatát terjeszté föl jóváhagyás végett, miszerint a mennyiben a szentesi egyház megürült tanítói állomását, miután arra a képezdeből tanítót nem nyerhetett, akként töltötte be, hogy felsőborsodi egyházmegyebeli lászlófalvi tanítót Borcsik Gábort hívta meg és helyezte be önkényesen minden esperesi engedély nélkül, tehát törvényellenesen. Miért is nevezett egyházmegye egy részről a szentesi egyház előljáróságának minden eddigi törvény és gyakorlattal ellenkező eljárását rosszalva, azon tanítói állomást Borcsik Gábor törvénytelenül behelyezett tanítóval

betöltöttnek nem tekinti, hanem az egyház-elöljáróságot annak törvényszerű s mielőbb betöltésére utasítja. Más részről pedig Borcsik Gábort, mint ki a törvényes formák és kellékek megtartására az esperesi hivatal által előre is figyelmeztetve volt, főbűnösnek nyilvánítván: annak más egyházba leendő alkalmazását is megtagadja.

Az illető egyházmegyének a szentesi egyház törvényellenes eljárása, valamint az azt nagy részben előidézett Borcsik Gábor bűnrészessége által teljesen indokolt ítélete helybenhagyatik.

67. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 26. számú határozata szerint, a karádi ujonnan szerkesztett lelkészi díjlevél a régivel összehasonlítván, azon hozzátétellel hagyatott jóvá, hogy az eddig is fizetett 34 kr. személypénzt az 1 frt. szénaváltsági illetőségen felül a hivek továbbra is fizetni kötelesek, továbbá, hogy a telkes özvegyek félbért fizessenek s a stóla az idegenekre nézve és a háználi szolgálattételnél kétszeresen számíttassék.

A karádi egyház az új díjlevelet 3 példányban elkészítve adja be, mely ily értelemben meg fog erősíteni; ha pedig be nem adja, a régi díjlevél továbbra is érvényben marad.

68. Ugyanazon egyházmegyéből a petrahói iskolatanítói díjlevél 3 példányban, valamint a vámos-ujfalusi tanító és énekészi díjlevél betérjesztetvén:

egy példány levéltárba tétetni, kettő az illető egyházmegyének visszaküldetni határozottat.

69. Ugyanazon egyházmegyéből a szomotor-vécsei lelkészi hivatal díjlevele 2 példányban, valamint ugyanonnan a tanítói hivatalé is egy példányban betérjesztetvén, és

70. Ugyanazon egyházmegyéből a sárospataki lelkészi, tanítói és kántor-organistai hivatalt illető díjlevelek bemutatattván:
megerősítettek.

71. Ugyanazon egyházmegyének a simai előkönyörgő évenként 40 frt. segély föllebb emelése tárgyában fölterjesztett ajánlata
a pénzügyi választmányhoz utasított.

72. Ugyanazon egyházmegye folyó évi tavaszi gyűléséből 24. jegyzőkönyvi száma alatt betérjesztett jelentésében indokolja azon körülményt, melyszerint a tanképesítő szigorlatot mind ez ideig meg nem tartotta.

Az egyházmegyék ujabban is utasítatnak, hogy a tanképesítő vizsgák tárgyában fennálló országos törvénynek s régibb határozatainknak eleget teendő: ezen szigorlatokat mielőbb tartsák meg, s vizsgát kiállott tanítóikat oklevéllel lássák el.

73. Olvastatott az abauji egyházmegye folyó évi április hó 23-ikán Göncön tartott tanácsgyűlése jegyzőkönyvének 4-ik pontja, melyszerint Níkházy László restei feles lelkész a betérjesztett nyomozó iratok alapján az 1869-ik évi május hó 20., 21-ik napjain Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyve 31. szám alatti határozata értelmében a simonia bűnében bűnösnek, mint szintén Szentmiklósy András, Szepessy István, Cziáky István és Andorkó András cécei egyháztagok is bűnrészeseknek találtatván: a cécei papválasztás megsemmisítetik. Níkházy László feles lelkész jelen állomásán Restén való meghagyása mellett, hivatási jogától egy évre felfüggesztetik; mint szintén fennebb nevezett bűnrészesei a közelebb eszközöndő lelkészválasztás alkalmára választói joguktól elmozdítatnak. Ennek kapcsában

Olvastatott Níkházy László restei feles lelkész fölterjesztett védirata is, a hozzá mellékelt összes okmányokkal együtt, kérvén magát, mint megválasztott lelkészt a cécei egyházba behelyeztetni, vagy ha ezt nem nyerhetné s választatása a beadott vádak alapján megsemmisítették, ez évben bárhová hivatási szabadságában meghagyatni.

Az egyházmegye által fölterjesztett s a simonia bűnét igazoló

nyomozó iratok alapján Níkházy László és bűnrészesekre hozott ítéletet egyházkerületünk méltányosnak, igazságosnak és egyházi törvényeinkkel megegyezőnek találván: azt helybenhagyja. Azonban tekintve Níkházy Lászlónak hosszas segédlelkészkedését, valamint azt, hogy az ellene fölhozott vádak, különösen pedig az, hogy maga mellett közvetlenül korteskedett volna, teljes világosságban reá be nem bizonyultak, az idézett ítéletet kegyelemből oda szelidíti, hogy Níkházy László cécei lelkészszé választatásától ugyan jelen esetre elmozdítatik, hanem bármely más papi állomásra meghívhatási szabadságában meghagyatik. A bűnrészesekül elítélt Szepessy István, Szentmiklósy András, Cziáky István és Andorkó András egyháztagokra az egyházmegye által hozott azon ítélet pedig, hogy jelen lelkészválasztási esetre szavazási és választási joguktól megfosztatnak, szintén helybenhagyatik és megerősítetik. Másrészről fölmerülvén jelen alkalommal azon körülmény is, hogy a másik lelkészjelölt pártján levő meg nem nevezett egyháztagok is a választásnál szintén törvényellenes eljárásokat követtek el; ez az illetőknek határozottan rosztaltatván: ezért komolyan megrovatnak s jövőre választási törvényeink kellő tiszteletben tartására utasítatnak.

74. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 52. száma alatti határozata szerint, a pányoki leányegyháznak mind az 5 egyházkerületben közhirdetés útján leendő segélyeztetése ajánltatik.

Püspök ur megbízott, hogy folyamodó leányegyházat a testvéregyházkerületek figyelmébe, adakozás végett, ajánlja.

75. Ugyanazon egyházmegye azon közgyűlése jegyzőkönyve 137. száma alatti fölterjesztésében a beszeri szegény egyház helyi viszonyaira, részint felekezeti részint nemzetiségi szempontokra való tekintettel lelkészi hivatala fizetésének javítását évenkénti rendes jótétemény által eszközöletni kéri.

A kérelem indokolva lévén, a beszeri lelkészi hivatal részére a szükösi tárból évenként rendes jótétemény címen 50 frt. határozott adatni.

76. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyve 7. és 8. számai alatt a kassai, gönci és baktai lelkészi díjleveleket egy-egy példányban fölterjesztvén: levéltárunkba letéttetni határozottatott.

77. Ugyanazon egyházmegye azon közgyűlése jegyzőkönyvének 64. száma alatti jegyzőkönyvében fölterjeszti a *rásonyi* és *berencsi* egyházak egyesüléséről s az egyesült egyház papi s tanítói díjának megalapításáról szóló határozatát, a díjlevelek egy-egy példányával együtt.

Az egyházmegye határozata a díjlevelekkel együtt megerősített s a díjlevelek levéltárba fognak tétetni.

78. Ugyanazon egyházmegye azon közgyűlése jegyzőkönyvének 16. száma alatt a nagy-bozsvai lelkésztanítói díjlevelet 1 példányban megerősítés végett ajánlattal fölterjeszti.

Megerősített s levéltárunkba tétetni határozottatott.

79. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 83. száma alatt hozott azon határozatát terjeszti föl, melyben a bereti lelkész jövedelmét képező tengerfalvi elparlagosodott s mi jövedelmet sem hajtó szőlő eladását s ennek kegyes adományokkal kiegészített vételi árán egy kisebb, de jövedelmezőbb szőlő vásárlását engedélyezte.

Egyházkerületünk ezen eljárást helyesli s mind az eladást, mind az újabb vételt megerősíti.

80. Az alsóborsodi egyházmegye folyó évi ápril 9., 10-ik napjain Nemesbikken tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 39. száma alatt, az egyházkerületi névtárba az utolsó postának minden egyház-község utáni kitételét. Valamint

Az abauji egyházmegye fennebb jelzett gyűlése jegyzőkönyvének 70-ik száma alatt, ugyancsak a névtárnak olyatén szerkesztését kívánja, hogy a névtár címén látható évszámnak a bennfoglalt statisztikai adatok öszhangzólag megfeleljenek.

Az egyházkerületi névtár szabatosabb kiállítása tekintetéből utasítatnak az esperesek, hogy a kellő statisztikai adatokat, ki nem hagyván azok közül a tanítói értekezleti köröket, valamint az egyházközségek utolsó postáit sem, évenként szeptember hó elején, a névtár szerkesztőjéhez Antalfi János főiskolai tanár urhoz küldjék be. Utasítatván másrésről a szerkesztőség is, hogy a testvéregyházkerületek névtárait megtekintvén, azok közül a legcélszerűbbnek s legszabatosabbnak mintájára állítsa ki jövőben a névtárt.

81. Ugyancsak az alsóborsodi egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 33. száma alatt, a lelkészválasztási törvényeket illetőleg, a mennyiben sok esetekben a megürült lelkészi állomásra csak formailag hivatnak meg rendes lelkészek oly előirányzattal, hogy azok nem fogadván el a meghívást, már a harmadik esetben káplán legyen hívható, azt kívánja, hogy vagy töröltessenek el e törvények, mint az élet és gyakorlat által kigunyolttak, vagy vizsgáltsanak át s javíttassanak ki akkép, hogy módosított alakban az egyházkerületi kormány tekintélye a nevetségességtől megóva, egyszersmind a hívők serege tisztelettel meghajolni kész legyen a képviselőlet utján önmaga által alkotott törvények előtt.

Az idézett lelkészválasztási törvényeknek az alsóborsodi egyházmegye által érintett kijátszásának meggátlása tekintetéből e törvények legutóbb szabatosan körülírva s világosan értelmezve levén, jelesen, hogy a *választásoknál nem a meghívás, hanem a tényleges változás vétetik figyelembe s csak az ily tényleges változások harmadik esetében megürült egyházba hívható rendes lelkészül káplán*, újabb átvizsgálásnak s kijavításnak szüksége épen nem forog fenn; hanem a mennyiben a lelkészválasztási törvényeknek minden egyes eseteknél sikerrel keresztülvihetése, legnagyobb részben maguknak az egyházmegyéknek erélyes eljárásától függ: utasítatnak az egyházmegyei hatóságok, illetőleg az esperes urak, hogy a lelkészválasztó egyházak jó eleve a legkomolyabban figyelmeztessenek, miszerint tekintettel legyenek arra, hogy ne oly állomásu lelkészekre irányozzák választásukat, kikről eleve jól tudják, hogy hívásukat el nem fogadják, hanem vagy legalább is egyenértékű, vagy épen csekélyebb jövedelmű egyházakból igyekezzenek lelkészt hívni, különben a fennebb jelzett kijátszás esetében bár több rendes lelkészt hívtak is meg, kik hívásukat el nem fogadták, azért az számíttatni nem fog mindaddig, míg rendes lelkész van az egyházmegyében, kire még meghívásukat meg nem kísérelték s így káplánra eső választásuk törvényellenesnek s meg sem erősíthetőnek fog tekintetni.

82. Ugyanazon egyházmegye azon gyűléséből, iskolái állásáról jelentését bemutatja.

Az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz áttétetik.

83. A felsőborsodi egyházmegye folyó évi ápril 9. Barcikán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 27. száma alatt, a bánfalvi egyház iskolájának községivé lett alakításáról szóló okmányát beadván.

Ezen irat egyházkerületi levéltárunkba letétetni határozottatott.

84. Ugyanazon egyházmegye azon gyűlése jegyzőkönyvének 18. száma alatt fölterjeszti, miszerint a zilizi egyházban a néhai Szabó János lelkész halála után az egyházkerületi szükösi pénztárt illető rész, a kiküldött bizottság által 97 frt. 31 krban alapíttatván meg, ez az egyházmegye által jóváhagyatott.

Egyházkerületi dékán utasittatik, hogy ez összeget a szükösi tárba vegye be.

85. Olvastatott ugyancsak a felsőborsodi egyházmegyében kebelezett sajó-kazai egyháztanács folyamodványa, melyben hivatkozva a felsőborsodi egyházmegyének folyó évben Felső-Barcikán tartott közgyűlése jegyzőkönyvének 63. száma alatt hozott határozatára, nyugalmazott lelkésze Szücs Ábrahám alkalmaztatása következtében, magát a Szücs Ábrahám urnak eddig fizetett nyugdíjfizetés terhe alul fölmentetni kéri.

Ezzel kapcsolatban tanácskozás alá vétetett a felsőborsodi egyházmegye elnökeinek ugyanez ügyben beadott kérelme, melyben jelentik, hogy az egyházmegye Szücs Ábrahám nyugalmazott lelkész egészségi állapotát helyre állva látván, egyházkerületünknek 1871. május havában tartott közgyűlése 64. száma alatti határozatát figyelembe véve, nevezett nyugalmazott lelkészt a nyekéseni felés papságra alkalmazta; Szücs Ábrahám ur azonban ezen állomást el nem fogadta.

Közgyűlésünk Szücs Ábrahám urnak becsatolt leveléből, de a felsőborsodi egyházmegye jogerőre emelkedett határozatából is arról győződött meg, hogy nevezett Szücs Ábrahám ur egészségi állapota helyre állt, helyeslven az egyházmegye határozatát s a sajó-kazai egyházat, ezen egyházmegyei határozat értelmében a további kötelezettség alól fölmentvén, az egyházmegyét oda utasítja, hogy Szücs Ábrahám ur irányában hozott határozatát érvényesítse s nevezett lelkész urnak jelentse ki, hogy ha ezen határozatunkkal is dacolva, alkalmazását el nem fogadná, egyházkerületünk kényszerülve lenne tőle további pártfogását megvonni.

86. Ugyanazon egyházmegye a folyó évi július hóban Sárospatakon tartandó egyházkerületi gyűlésre küldendő képviselőinek neveit bejelenti.

Tudomásul vétetik.

87. Ugyanazon egyházmegye a számtalanszor előforduló zavarok kikerülése szempontjából kieszközölni kéri, hogy egyházkerületünk egyes megyei, valamint a testvéregyházkerületek is egyházi hivatalnokot elbocsátó levél nélkül ne alkalmazzanak.

E kérelem indokai helyeseltetvén, e tárgyban már elébb hozott s egyházmegyéinket kötelező határozatunk megújittatik s egyszersmind a testvéregyházkerületek is fölkéretnek, hogy tőlünk elbocsátó levéllel el nem látott egyházi hivatalnokot ne alkalmazzanak.

88. A gömöri egyházmegye jelenti, hogy a tanképesítő vizsgák tárgyában kiadott határozatunknak eleget tett s a tanítói oklevelek kiállítását munkálatba vette.

Tudomásul vétetik.

89. Ugyanazon egyházmegye a simonii papi díjlevél 3 példányának beterjesztését jelenti.

Miután a díjlevelek tényleg be nem terjesztettek, az egyházmegye utasittatik azok beterjesztésére.

90. Olvastatott néhai tolcsvai Nagy Gedeon mult 1873-ik év szeptember hó 15-én Budapesten kelt végrendelete, melynek egyházkerületünket érdeklő 2-ik pontja ekként szól:

„A tiszáninneni kerületbeli helvét hitvallásu elemi iskolák és kiváló szükségset szenvedő egyházak segélyezésére hagyok és alapítok 20 azaz huszezer osztrák értékű forintot, melynek kamatából a vattai egyház minden évben részesítették 200 frt. után eső kamatban, az elemi iskola segélyezésére; ezen alapítvány többi kamatai fölötti intézkedést a főtisztelendő egyházkerületi gyűlés bölcs belátására bizom, a tanítók és tanoncok kitűnő szorgalmát és képességét ajánlván a segélyezés kulcsául, az elemi iskolákra vonatkozólag; a lelkészek és tanítók szükségben sinlődő özvegyei és árvái szinte részesíthetvén, ezen alapítvány jótéteményében, de csak különös kiváló esetekben. Mig örököseim a tőkét le nem fizethetnék, öt száztóli kamatot pontosan tartoznak fizetni, ellenkező esetben a tőke föl leszen mondható“.

Mélyen meghatva érzi magát egyházkerületünk a tisztelt végrendelező ezen jótékony végintézkedése által, melynek egyik fő és nemes célja egyházaink, népiskoláinak, s a lelkészek és tanítók szükségben sinlődő özvegyei és árváinak segélyezése. Az elhunyt férfit egyike volt egyház-egyetemünk legbuzgóbb s minden áldozatra kész kormányférfinak, ki épen a legválásosabb időben, midőn ref. egyházunk önkormányzati szabadságát veszély fenyegette, mint bátor előharcos küzdött soraink előtt, s kit ezért kétségtelenül, egyik legszebb része illet az egyházunk létkérdése fölött vívott küzdelem, s az ezt koszoruzott diadal dicsőségének. Az egyházáért végdobbanásáig nemesen lángoló szív vallásos buzgalmának fényes tanujelét adta ezen végrendelezése által. Miért, midőn egyházkerületünk az elhunyt érdemduz férfinak sirjára hálás érzellemmel teszi le a kegyelet koszoruját, kedves kötelességének ismeri az elhunyt végrendelezőnek feledhetlen emlékét jegyzőkönyvében is örökíteni. Ezen jótékony végrendelet felette hálás érzelmeinek pedig az által vél egyházkerületünk tettleg is legméltóbb kifejezést adni, hogy ezennel elhatározza; miszerint:

az alapítványozó emlékére s neve alatt, s ezen alapítványtőke kamatjából eszközöndő jutalmazásra évenként egy a népiskolai tanügy körébe vágó pályakérdés tüzetvén ki; az erre beadott művek közül a legjobb leszen jutalmazandó. Valamint

jó igyekezetű s kitünőbb szegény iskolai növendékek részére, az iskolai évet bezáró közvizsgák alkalmával, vallásos vagy erkölcsi olvasó könyvek fognak ugyan ezen alapból jutalmul kiosztatni. Ezen kívül:

az alapítványozó arcképe, nevét s jótékony alapítványát megjelölő aláírással ellátva, több nagyjaink kegyeletesen megőrzött arcképei sorába, főiskolánk könyvtárában fog elhelyeztetni. Végre

a tanítói értekezleti köröknek ajánlatik, hogy azon férfinak emlékére, ki legelső tett ilyenmü áldozatot elemi iskoláink, s az azokban szerényen működő szegény tanítók özvegyeinek, s árváinak gyámolítására, évenként tartandó üléseikben kegyeletes emlékszédeket tartsanak.

Vajha sok ily buzgó és áldozatkész lelkeket adna a gondviselés egyházunknak. Legyen áldott emlékezetek!

A fenn érintett végrendelet biztosítását illetőleg, midőn ezt a jogügyeinkkel megbízott közegeknek mindenkor figyelmébe ajánlván egyházkerületünk, levéltárunkba letéetni rendeli, egyszersmind azon határozott kívánságát is kijelenti, hogy a hagyaték tárgyalásánál egyházkerületünk mindenkor képviselve legyen.

91. A világi jegyzői hivatal Fekete Dezső halálával megürülvén:

arra az eddigi gyakorlat szerint egyhangulag Debreczenyi Bertalan hites ügyvéd választatott meg; ki is közgyűlésükben megjelenvén, készséggel elvállalt jegyzői hivatalára a szokott esküt letette, s hivatalába azonnal be is vezetett.

92. Az egyházmegyékben legutóbb történt lelkészi és tanítói változások és elhelyezések következőkben jelentettek be:

A felsőborsodi egyházmegyében.

A zilizi egyházban elhalt Szabó János helyett lelkészül Csomár János nyekéseni segédlelkész választatott és erősített meg.

Lád-Besenyőbe Kovács András tanító Felső-Kelecsenből.

Lászlófalvára Gergely Miklós tanító Torna-Kápolnáról.

Nagy-Bárcára Tóth István tanító Tapolcsánból.

Tapolcsánba Bodnár Károly tanító Miskolcraól.

Abódra Ferenczy István tanító.

Nyekésenbe, Nagy János tanító Dobicsánból.

Kelecsenbe, Jeney József tanító Imoláról.

Az ungi egyházmegyében.

A bátfai halál által megürült egyházba rendes lelkészül Szabó László helybeli segédlelkész.

A beési szintén halál által megürült lelkészi állomásra Szabó Endre palágyi lelkész választottak és erősítették meg.

Az alsóborsodi egyházmegyében.

Nagy-mihályi rendes pappá miskolci volt segédlelkész Kiss Károly.

Csabai lelkésszé nánai volt segédpap Sólyom Gyula.

Kis-tokaji lelkésszé volt csabai lelkész Sáray Sándor.

Tisza-oszlári lelkésszé miskolci segédlelkész Fekete József.

Hevesi lelkésszé átányi volt segéd lelkész Asztalos Ferenc választottak s erősítették meg.

A felsőzempléni egyházmegyében.

A szölsökei rendes papi állomás 10 évre föl lévén függesztve: oda tanító-káplánul Stefán Mihály m.-jesztrebi helyettes lelkész;

Lasztomérba lelkészül: Ujlaki János zempléni helyettes pap;

Kolbására lelkészül: Ujj István kassai segédpap — alkalmaztatik.

A gömöri egyházmegyében.

Zsipbe lelkészül: Batta Mihály segédpap,

Simoniba tanítóul: ifj. Csizy Miklós,

Pelsücre fitanítóul: Sonkoly József,

Szalócra tanítóul: Tarjáni Béla,

Alsó-Szuhára tanítóul: Fodor József,

Kövecsesre tanítóul: Hé Sándor,

Imolára tanítóul: Lenkey József,

Berzétére tanítóul: Kasza József,

Radnótha tanítóul: Pál Miklós,

Zubogyra tanítóul: Bittó József, helyeztettek be.

Az alsőzempléni egyházmegyében.

Golopi lelkészül: Réthy Pál karádi helyetes lelkész,

Vámos-Ujfaluba tanítóul: Tóth Lajos,

Lukára tanítóul: Jeddi István,

Liszkára tanítóul: Orosz Bálint alkalmaztattak.

Tudomásul vétetik.

93. Miskey Károly egyházkerületi dékán, a kezelése alatt álló papi özvegy-árvatár, szükösi tár és hollandi gyántár 1873-dik év végéni állását következőleg mutatja ki.

I. A papi özvegy-árvatár valódi állása.

1. Ajánlatokban, melyeknek tőkéje is biztosítva van	310	frt.	—	kr.
2. Évenként fizettetni szokott ajánlatokban	154	„	50	„
3. Kölcsönkamatra kiadott tőkékben van	55702	„	—	„
4. Ezek után régi és folyó kamatokban van	4390	„	25	„
5. Folyó 1873-ik évben kölcsön adott tőkékben	4250	„	—	„
6. Készpénz-maradvány az év végén	1710	„	7	„

Az egész tár valódi állása tehát . 66516 frt. 82 kr.

II. A szükösi pénztár valódi állása.

1. Kölcsönkamatra kiadott tőkékben van . . .	22925	frt.	47	kr.
2. Ezek után régi és folyó kamatokban kint van .	2103	"	80	"
3. Folyó 1873-ik évben kölcsön kiadott tőkékben .	1700	"	—	"
4. Készpénz-maradvány az év végén	774	"	15	"

A szükösi tár valódi állása tehát . 27503 frt. 42 kr.

III. A hollandi gyámtár valódi állása.

1. Kölcsönkamatra kiadott tőkékben van . . .	29730	frt.	—	kr.
2. Ezek után kint lévő kamatokban	1240	"	29	"
3. Folyó 1873-ik évben kölcsön adott tőkékben .	1735	"	—	"
4. Készpénz-maradvány az év végén	126	"	7	"

A hollandi gyámtár valódi állása tehát . 32831 frt. 36 kr.

Jóváhagyó tudomásul vétetvén, illető dékán ur az eddigi számadás terhe alól ezennel fölmentetik.

94. Imre Lőrinc abauj-borsodmegyei tanfelügyelő több rendbeli átirataiban az abaujmegyei számos ref. felekezeti iskoláknál tapasztalt kisebb-nagyobb berendezési és fölszerelési hiányokat mutatván föl, ezen hiányoknak záros határidő alatti elenyésztetését sürgeti. Ilyenek: a *buzitai, jüggödi, rásonyi, csécsi, pethő-szinyei, pálházi, gönci, szikszói, felső-gagyai* iskolák.

Valamint azokat is megnevezi, melyek az első izbeni megintés után is sanyaru helyzetökben változatlan megállapodást mutatnak, s a melyekre nézve a maguk szervezését, mire az illető egyházak huzamos idő lefolyása alatt sem tettek semmi lépést, igen rövid záros határidő alatt, azért sürgöli, sőt már-már községi iskolákká alakíttatásukat azért ajánlja, mert a második megintés tárgyában eszközölt halasztási kedvezmény hosszabb időre legjobb akarhatja mellett sem volna kiterjeszhető. Ezek: az *alpári, bogdányi, bozsvai, büüdi, csenyetei, felső-cécei, devecseri, felső-csáji, bistei, gibárti, kovács-vágási, fuló-kércsi, péderi, szendi, alsó-kemenicei és szurdoki* iskolák.

Mіндеzen egyházak a püspöki hivatal útján iskoláiknak a törvény által kívánt szervezésére, rendbehozására s a feltüntetett hiányok haladéktalan pótlására komolyan fölhevítván, ezentul az egyházkeületnek behatóbb intézkedések sem hatalmában, sem tehetségében nem állanak.

95. Ugyanazon tanfelügyelő Szomolnokon 1873. december 1-sőjén 956. szám alatt kelt átiratában, az iskolai szorgalomszak megtartásában tapasztalt szabálytalanság és törvényellenes rendtelenségek meggátlása tekintetéből oda utasítandóknak rendeli az iskolák felügyeletével megbízott helybeli iskolai székeket, hogy számbavéve a helyi termelési, kereseti, közlekedési sajátságokat, a szorgalmi időnek falun 8, városokon 9 hónapját és innen kifolyólag a tanév kezdetét és végét pontosan határozzák meg s annak megtartására szigoruan felügyeljenek.

A szorgalmi szakoknak ily módon leendő meghatározására az egyházak s iskolák előljárói, az illető egyházmegyei hatóságok által szigoruan utasítatni rendeltetnek.

96. Ebeczky Emil torna-gömörmegeyi tanfelügyelő, a magyar királyi vallás-és közoktatási minisztériumnak az iskolák egészségi szempontból leendő célszerű építését, berendezését s azok tisztaságára mikénti felügyelést tartalmazó s már fennebb érintett leiratára vonatkozólag s annak szellemében az egyházközségi képviseltekhez menesztett körlevelét püspöki hivatalunkkal közölvén, kéri, hogy az illető egyházakat részéről is utasítaná oda, miszerint ezen fölhevítése pontjaihoz képest a törvény követelményeinek eleget tenni siessenek.

Köröztetve lévén, uj intézkedés szüksége fönn nem forog.

97. Árvai József zemplénmegyei tanfelügyelő értesítvén püspöki hivatalunkat az iránt, hogy a *bánóci, csernahói, málcai, kis-ráskai, szalóki, szőlőskei, szürnyegi, bodzás-ujlaki, m.-jesztrebi* iskolák tanító nélkül vannak, azon állomásoknak mielőbb betöltését tehát annyival is inkább sürgeti, mert különben az első izbeni megintés iránt leendő kénytelen az illető minisztériumhoz jelentést tenni.

Nagy részben még a múlt évi járvány következtében törtévé ezen halál általi megürölések, tanítók hiányában azon állomások rögtön be nem tölthettek; de miután azoknak betöltése már azóta megtörtént, újabb intézkedésnek szüksége fenn nem forog.

98. Talapkovics Emil ung-bereg megyei királyi tanfelügyelő, az 1869-ik évben megválasztott ungmegyei iskolatanács öt éves mandatumára lejárt után arra kéri szuperintendens urat, hogy az ungi reformált vallásfelekezet részéről az iskolatanácsba egy tagot választatni méltóztassék.

Az ungi iskolatanácsba felekezetünk képviselőjéül Szabó András ungi esperes ur választatott meg, melyről királyi tanfelügyelő ur jegyzőkönyvi kivonaton fog értesíttetni.

99. Olvastatott Polgár Mihály ügyvivő jelentése, melyben tudatja, miszerint múlt 1873-ik évi tavaszi közgyűlésünk 65. száma alatti határozata folytán, a Butler-féle peres ügyben már elébb beterjesztett s nyomtatásban is kiadott értesítését, úgy a peres iratokat s ítéleteket, három hitünkön lévő szakértő bíró s illetve ügyvéddel megbíráltatta, kik még egy részről perdolgozatait helyeselték: addig másrészt vele együtt azon véleményben vannak, hogy ezen peres ügy megújításához elkerülhetlen szükséges új okmány, vagy oly új indok, melynek alapján a per megnyerését reményelni lehetne, nem létezik.

Ezen jelentést egyházkerületünk tudomásul veszi s ennek alapján az érintett Butler-féle per megújításáról lemond.

100. A főiskolai gimnáziumi tantermek építése ügyében már régebben megbízott küldöttség jelenti, miszerint az építkezés elodázhatlan szükségének komoly megfontolása mellett, de egyszersmind tekintve az anyaiskola pénztárának sok tekintetben megterhelt voltát, legcélszerűbbnek látná ezuttal az új építkezés eszméjétől elállani s inkább a meglevő ócska épületek célszerű átalakítását megkísérteni. Mely célból bizottság, Mikes Gyula okleveles mérnök és építész urhoz fordult az iránt, hogy őt a főiskola régi épületeinek fölvetelével megbizza s tőle azoknak célszerű átalakítása iránt tervet nyerjen. Ki is megbizásában eljárván s a kívánt tervrajzot a legnagyobb szaki pontossággal kiállítván, azt bizottság a nevezett mérnök ur magyarázó és fölvilágosító iratai, nemkülönben pontos mér- és számtani kimutatásainak kíséretében ajánlólag terjeszti föl egyházkerületünk elé.

Építkezési bizottság eljárása egyházkerületünk általános jóváhagyásával s helyeslésével találkozáván, az általa bemutatott tervrajzot úgy részleteiben, mint egészben elfogadja s annak a sürgető szükség által igényelt mielőbbi kivitele céljából, építkezési bizottságot továbbra is oly utasítással bizza meg, hogy az építkezést előkészítő intézkedéseket minden igyekezettel haladéktalanul tegye meg, s a mennyiben a célbavett építkezés árlejtés utján vállalkozás mellett legcélszerűbben látszik kivihetőnek, ezen építkezési árlejtést késedelem nélkül hirdesse ki oly módon, hogy az már a legközelebbi pataki nyári közgyűlésünk alkalmával lesz megejtendő, hol tehát a vállalkozni szándékozók épen e célból mulhatlanul jelenjenek meg.

101. A Sárospatakon alakuló „Irodalmi kör“ bemutatja alapszabályait:

Mielőtt ezen alapszabályok tüzetes tárgyalás alá vétetnének, beható áttekintés s illetőleg azon körnek az egyházkerületi kormányral felügyelet vagy pártfogás tekintetéből mily viszonyban lehetősége iránti véleményadás végett egy küldöttségnek, jelesen: Lovász Miklós, Szentpétery Sámuel, Kun Dániel, Misley Károly, Fejes István, Farkas István és Zsindely István uraknak adatván ki, s mely küldöttség

véleményét jelen gyűlésünk folyama alatt föl is terjesztvén, egyházkerületünk örömmel üdvözli a tudomány terén az irodalmi kört s a nemes vállalatra áldást ohajtva, a beterjesztett küldöttségi vélemény alapján az alapszabályokat következő módosításokkal jóváhagyja s megerősíti.

1. Az 1-ső §-ba beillesztendő: „*az egyházkerületi tanterv öszhangzatba hozandó az országos törvény által megszabott tantervvel*“.

2. A 2-ik §-ban e kifejezés után: „*a tiszáninneri egyházkerület pártfogása,*“ oda teendő: „*és felügyelete*“.

3. Ugyanezen §. végén vagy külön §-ba foglalandó: „*minthogy az egyházkerület itt mint kiadó áll a körrel mint szerzővel szemben, felügyeleti jogának érvényben tartása szempontjából minden népiskolai és a gimnáziumi könyvek közül, különösen a vallástant tárgyzók a körben megejtett bírálatokkal együtt nyomatás előtt a püspöki hivatalnak bemutatandók.*“

4. A 30-ik §-hoz: „*szükség esetére helyettes elnök választandó*“.

102. Az egyházkerületi főiskolai számvevőszéki küldöttség 1874. január 22-én 6-ik száma alatt hozott határozatában jelenti, hogy Vitéz István tartozásának behajtásához többé semmi remény s így ezen adósságnak a tőkék könyvéből leendő kitöröltetését kéri.

Ezen adósság a tőkék könyvéből kitöröltetni határozatott.

103. Csoma Mihály nyugdíjazott tanár, nyugdíja fölemeltetése tárgyában folyamodván:

Miután folyamodó javára eredeti nyugdíja legközelebb 100 frttal véglegesen növeltett, kérelme nem teljesíthető.

104. Körössy István, Batta Mihály, Tomori Endre és Mészáros Károly theologusok az iránt folyamodnak, hogy a mennyiben őket a katonai kötelezettség még a gimnáziumban érte, s bár később a theologiai pályára léptek, mind a mellett is mint ilyenek, az egyévi önkénytes szolgálatra kényszerítettnek: eszközölné egyházkerületünk az illető honvédelmi minisztériumnál, hogy ők is, mint papi hivatalra készülnők, mentessenek föl a tényleges szolgálat alól.

Ez ügyben egyedül magához Ő Felségéhez, mint legfőbb hadurhoz lehetővén a folyamodást intézni: utasítatnak a kérelmező theologus ifjak, hogy e kérelmezést Ő Felségéhez saját nevök alatt tegyék meg, míg más részről főgondnok és püspök urak is fölkéretnek, hogy folyamodó ifjak ügyét a Felségnél hatályos befolyásukkal lehetőleg támogatni kegyeskedjenek.

105. Ivánka Sámuel főiskolai ének- és zenetanár a főiskolai orgona és zongoráknak 14 év alatti gondozásáért számláját bemutatván, annak kifizettetését kéri.

A főiskolai gazdasági választmány utasítatik megvizsgálni azt, hogy folyamodó mit teljesített olyat, mely hivatalakörén kívül esvén, külön díjazást érdemelhet? és számláját méltányosan megbírálván, ez ügybeni jelentését jövő pataki gyűlésünkre adja be.

106. Indítványoztatván annak szüksége, hogy oly helyeken, hol községi iskolák alakulnak, felekezetünk érdekei, különösen az énekvezér részére szolgáló díjalapok biztosítva legyenek: e tárgyban elnök püspök ur azon megnyugtató jelentést teszi, hogy a gondoskodás mint eddig megtörtént, ezután is meg fog történni.

Ezzel kapcsolatban határozatott, hogy mindenütt, hol községi iskolák létesültek, s abba, vagy bármely magánítéletbe felekezetünkhöz tartozó gyermekek járnak, ezeknek vallásérkölcsei oktatásáról az egyházi előljárók tartoznak gondoskodni, melynek nyilvántartása szempontjából szükséges, hogy a minisztérium által kiadott, s egyházkerületünk által elfogadott statisztikai A. rovatos iven, annak kitüntetése mellett, hogy hány községi iskola van, a községi iskolába járó gyermekek száma is bejegyezve legyen; espereseinknek figyel-

mébe ajánltatván, hogy ily rovatos ívek készletben tartásáról, a szükséghez képest, gondoskodjanak.

107. Olvastatott a váci siketnémák intézete igazgatójának püspöki hivatalunkhoz intézett levele, melyben ezen intézetbe, az országos ingyen alapítványi helyre leendő fölvetel módjait tudatja.

E szerint az országos ingyen alapítványi helyre a magyar királyi vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól függ a kinevezés. E célból az illető minisztériumhoz a szülők részéről folyamodás intézendő.

A folyamodványhoz következő mellékletek csatolandók:

1. A fölveendő gyermek keresztlevele.
2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a gyermek
  - a) himlők ellen sikeresen be van oltva,
  - b) egészséges, ép testalkatással s tanulásra alkalmas elmetehetiséggel bír.
3. Hatóságilag kiállítandó szegénységi bizonyítvány, melyből kitűnjék, hogy a szülők nem képesek gyermekeiket saját költségükön az intézetben növeltetni.

Az üresedésbe jövő országos ingyen alapítványi helyek a tanév végével a jövő tanévre előre betöltetnek.

Ekként a folyamodványok idejekorán adandók be a fennebb jelzett minisztériumhoz.

Tudomásul vétetik, s az itt közlött föltételek egyházkerületünk összes lelkészeinek figyelmébe ajánltatnak.

108. Az ungi királyi törvényszéknek ^{4658.}_{1873.} szám alatt kelt s néhai boldog emlékezetü Pálóczi Horváth Mária hagyatéki vagyonait átadó s egyházkerületünkhöz is megküldött végzése.

Tudomásul vétetik, s megőrzés végett levéltárunkba tétetni határoztatik.

109. Olvastatott a „pesti biztosító intézet“ miskolci főügynökségének az 187²/₃ évben egyházkerületünk egyes egyházain kifizetett tűzkárösszeget kimutató jelentése, melyből kitűnik, hogy a biztosító intézet 17 egyháznak összesen 12878 frt. 17 krt. fizetett ki, befolyt pedig ezen idő alatt biztosítási díjból 6135 frt. 89 kr. s így a társulat kártöbblete 6742 frt. 28 kr.

E jelentésből azt tapasztalván közgyűlésünk, hogy egyházaink aránylag igen nagy száma esett ezen 187²/₃-dik évben, a tűzvésznek áldozatul: e jelentés sajnálattal vétetik tudomásul.

110. Indítvány folytán a közgyűléseink tartására helyeségül szolgáló egyházkerületi nőneveldei tanterem nem lévén e célra idáig a szükséges butorzatokkal felszerelve, annak felszerelése s a kellő költségek iránti intézkedés az egyházkerületi pénzügyi bizottságra bizatik.

III. Olvastatott a sajóhidvégi egyház 71 tagjának azon megújított kérelmét tárgyazó folyamodványa, hogy a mennyiben a lelkészük s tanítójuk részére eddig fizetett ágybér fizetése napról napra nyomasztóbb helyzetöknél fogva, rájuk nézve már-már elviselhetetlenné lett: az általuk önkénytesen felajánlott mérsékeltebb ágybér-fizetés kötelezettségének elvállalása mellett, az eddigi tulterhelő ágybér-fizetése alul mentetnének fel.

Egyházkerületünk a díjlevelek lényeges megváltoztatásának nagy fontosságát szemelött tartva: biztos tudomást akar magának szerezni az iránt: vajjon az egyház folyamodó tagjai annyira nyomasztó helyzetbe jutottak-e, hogy e miatt az eddigi díjlevél értéke leszállításának multhatatlan szüksége állott be. E célból ennek megvizsgálására kiküldetnek: Prágay Lajos esperes, Miklós Gyula, Horváth Antal, Misley Károly és Fejes István urak, oda utasítatván, hogy a helyszínén igyekezzenek kipuhatolni az egyes egyháztagok vagyonállását, melynél fogva az eddigi lelkészi és tanítói ágybér-fizetés valóban aránytalanul tulterhelőnek tekinthető-e rájuk nézve; kiter-

jesztvén arra is figyelmöket, hogy a zsellér-egyháztagok között nincsenek-e vagyonosabbak és szegényebbek, kik a gazdák vagyoni állásával arányban több vagy kevesebb ágybér-fizetésre méltányosan lehetnének kötelezhetők? és hogy kölcsönös felvilágosítások folytán állapítván meg egy bizonyos kulcsot az ágybérnek jövőben méltányosabb arányban leendő fizetésére. Általában pedig hatnának oda, hogy e vitás ügy a díjleveleknek célba vett lényeges megcsonkítása nélkül, tekintettel azonban a méltányolható helyi, egyéni és vagyoni viszonyokra, úgy a folyamodó egyháztagok, mint a lelkész és tanító megnyugtatóra lehetőleg békésen intéztessék el. Küldöttség eljárásáról jelentése azonban legközelebbi közgyűlésünkre bevérik.

112. A csobajai egyház 10 egyháztag aláírásával benyújtott kérvényében a közte és lelkésze között kifejtett s állítólag békés uton többé ki nem egyenlíthető kellemetlen zsurlódások megszüntetése tekintetéből, lelkészének ezen egyház kebeléből eltávolítását kéri.

Miután a bepanaszolt ügyben az illető egyházmegye vizsgáló-bizottságot küldött ki, bár vizsgáló-bizottság a maga jelentését az illető esperesi hivatalhoz már beterjesztette, de csak gyűlés után törtévé a beterjesztés, az ügy nem tárgyalathatott; illető egyház utasítatik, hogy ezen jelentésnek az egyházmegye előtti tárgyalását nyugodtan várja be; nem lévén szabályos eljárás addig az ügynek ide felterjesztése.

113. A vajdácskai tűzvész által egyházi épületeitől megfosztatott egyház 2000 frt. kölcsönt kér.

Ezen egyház részére a pénzügyi választmány által már különben is 1000 frt. kölcsön lévén határozva: kérése nem teljesíthető, mivel pénzügyünk állása ezen egész kölcsönösszeg kiadását jelenben meg nem engedi.

114. A nádasdi egyháztanács néhai boldogemlékezetű Soós Jánosné asszony alapítványát tárgyazó azon kérelmét terjeszti elő benyújtott folyamodványában, hogy az egész hagyaték, a tartozások levonása nélkül, teljes épségben bizatnék az egyház kezelése alá.

Egyházkerületünk elsőben is a boldogemlékezetű alapítónő által a lelkészi hivatalnak eddig is fizetett s a végrendelet értelmében mindenkorra biztosítani óhajtott 4 köből buza, 6 köből gabona, és 8 pengő frt. fizetés fedezéséről kívánván gondoskodni, határozta, hogy a lelkészi hivatal részére alapított illeték, a lelkész és egyháztanács kölcsönös megállapodása és az egyházmegye jóváhagyása folytán, az annak megfelelő tőke elkülönítésével biztosíttassék; ez után az egyházkerületet illető adósság kifizettessék, s az ezek után megmaradt összeg az egyház kezelése alá bocsátandó, oly utasítással, hogy az az egyháztanács felelőssége alatt, kellő biztosíték mellett, kamataival együtt addig tőkésíttessék, míg 2000 frtra ismét kiegészíti magát; utasítatván az abauji egyházmegye, hogy ezen alapítvány célszerű kezelését folytonosan felügyelettel tartsa.

115. Özvegy Szentmártoni Józsefnő született Horkay Juliánna a szükösi pénztárból 1869-től megvont segély kiadását kérelmezi.

Az illető tornai egyházmegye feleletadásra utasítatik, miért nem adta ki folyamodó évi illetményét, jövőre pedig, hogy ezt rendesen adja ki.

116. A római kath. vallásról protestáns egyházunk kebelébe áttért Zsolnay Sámuel szepesmegyei petróci lakos, nevelő, egyházkerületünkben magát tanítói állomásra alkalmaztatni kéri:

Folyamodó Zsolnay Sámuel az esperes urak figyelmébe ajánltatik.

117. Kölcsönt kérnek következő egyházak és egyesek: Koczi János h.-ardói földműves 500 frtot. A teresztenei egyház 300 frtot. A visnyói egyház 800 frtot. A csizi leányegyház 1000 frtot. A rudó-bányai egyház 200 frtot. A beszteri egyház 400 frtot. Az abaujvári egyház 500 frtot. A gönci egyház 200 frtot.

Folyamodványaik a pénzügyi választmányhoz utasítatnak.

118. Bármely tárból segélyt kérnek:

A felsőborsodi egyházmegye Szücs Ábrahám nyugalmazott lelkész részére állandó segélyt; Czike István, kenézli lelkész; Mikolai Tóth József, kenézli tanító; Molnár István, lasztóci lelkész; Nagy József, szádellői tanító; bodva-vendégi egyház; Doktor Sámuel, elnyomorodott agg tanító; Gönczy József, volt golopi lelkész özvegye; recskei egyház 250 frtot; Simon Ábrahám, lekenyei tanító; Bittó József, zubogyi tanító; tornallyai egyház; kálosai egyház; sajó-keszii egyház; Mészáros József, volt berencsi tanító özvegye; Balla Pál, volt imregi tanító özvegye; Balla József, tanító özvegye; Sárossy György, tanító özvegye; Ruszkay György, hivatal nélküli agg tanító; Bodnár Bénéjám, nagy-ráskai tanító; Magyar István, szalóki tanító; b.-ujlaki egyház; Gőz Ferenc, tanító özvegye; Lőrinczy István, tanító özvegye; Tarjáni János, tanító; Tóth József, tiszahalászi volt előkönyörgő özvegye; Képes István, volt igrici tanító árvája Sámuel.

Kérvényeik a pénzügyi választmányhoz tétettek át.

119. Államsegélyért folyamodnak s ajánltatnak:

Alsóborsodból: a tisz-oszlári, kis-győri, maklári, mályii, cserépfalvi, geszti és poroszlói egyházak.

Felsőborsodból: Szücs Ábrahám, nyugalmazott lelkész; Nagyszegi Endre, berentei tanító; visnyói egyház; rudó-bányai egyház.

Abaujából: Komáromi János, hejcei lelkész; bistei leányegyház; szurdoki egyház; gagyai leányegyház; szesztai egyház; kis-kinizsi egyház; Literáti Lajos, csécsi lelkész; Kozma Pál, kupai tanító; gönci egyház.

Alsözemplénből: Zitás István, tüzvész által károsult szadai lelkész; ágcsernői egyház; bacskai egyház; vísi egyház; erdő-horvátai egyház; Jánosy Pál, b.-olaszai tanító; Csontos István, volt vísi tanító özvegye.

Felsőzemplénből: Szkárossy József, legényei lelkész; szőlőskei egyház 400 frt. erejéig.

Gömörből: recskei egyház 250 frt. erejéig; sajó-keszii egyház.

Ungból: ptruksai leányegyház; nyarádi egyház; beési egyház; szeretvai egyház; minaji egyház; Rásky Endre, vajkóci lelkész; Nyitray József, pályini tanító; bistei egyház; Szakal István, nagy-szeretvai lelkész.

Tornából: Kapossy György, jabloncai lelkész; Imre István, szin-petrii lelkész; Vladár József, szini lelkész; Mikolay János, zsarnói lelkész; Kecskeméthy Sámuel, szilasi tanító; Szabó Ábrahám, varbóci tanító; Kozma Dávid, jabloncai tanító; Eperjessy Albert, szin-petrii tanító; Panyicza Mátyás, komjátii tanító; Csegöldy István, kánói tanító; Szunyogh István, szőlős-ardói tanító; Vattay Miksa, teresztenei tanító; Nagy József, szádellői tanító; bodva-lenkei tanító.

Folyamodványaik az államsegélyosztó egyházkerületi bizottsághoz utasítottak.

120. A gömői egyházmegye által fölterjesztett s állandó segélyt kérő sajó-keszii egyház folyamodványa

a pénzügyi választmányhoz tétetett át.

121. A hollandi gyámtárból segélyt kérnek: Tóth Sándor, agg lelkész; Nagy Menyhért, tarnóci lelkész; Lázár András, tarnóci tanító; Soltész Károly, miglészi lelkész; Babarék Dániel, nagy-ráskai lelkész; nagyidai egyház; fuló-kércsi egyház; pamlényi egyház; berencsi egyház; zsujtai egyház; Beregszászi Sámuel, nyugalmazott lelkész; Komáromy János, hejcei lelkész.

Folyamodványaik a pénzügyi választmányhoz tétettek át.

122. A szegény lelkészek s tanítók segélyezésére közhirdetés útján gyűlt összegből részesítették ajánlottak:

Ungból: Ujhelyi Ferenc, ásványi lelkész és *Vass György*, szürtei tanító.

Felsőborsodból: Rozgonyi József, ivánkai lelkész és *Farkas József*, szentpéteri tanító.

Alsózemlénből: Móré Pál, vajdácskai lelkész és *Jánosy Pál*, b.-olaszi tanító.

Abaujából: Szuhay Sándor, csobádi lelkész, *Komjáthy Mihály*, pányoki és *Német András*, pányi tanító.

Felsőzemlénből: Babarek Dániel, nagy-ráskai lelkész és *Bodnár Bénéjám*, nagy-ráskai tanító.

A pénzügyi választmány figyelmébe ajánlatnak.

123. Folyó 1874-ik évben közhirdetés útján leendő segélyezés végett következő intézetek s egyházak vétettek fel:

1. Közigazgatási pénztár 6 kommunió alkalmával.
2. Papi özvegy-árvatár.
3. Sárospataki főiskola két urnapon.
4. Miskolci lyceum, házankénti megkeresés útján is.
5. Maros-vásárhelyi és székely-udvarhelyi iskolák egy urnapon.
6. Egyházmegyei pénztár.
7. Váci siketnémák intézete.
8. Elmebetegék intézete.
9. Pesti ref. theologiai intézet.
10. M.-szigeti iskola.
11. Losonci iskola.
12. Szegény egyházakban szolgáló lelkészek s tanítók.
13. Oláh-Moldva missió.
14. Egyházkerületi főleánynövelde.
15. Sárospataki főiskolai tápintézet.
16. Miskolci lyceumi tápintézet.
17. Tornai alakuló egyház.
18. Sárospataki tanári nyugdíjintézet.
19. Rozsnyói leányegyház.
20. Tisza-oszlári egyház.
21. Maklári építkező egyház.
22. Poroszlói megégett egyház.
23. Laki egyház.
24. Rudó-bányai egyház.
25. Zombori egyház.
26. Vajdácskai égett egyház.
27. Kázsmárki egyház.
28. Csányi egyház.
29. K.-vajdai egyház.
30. Bereti egyház.
31. Tussai egyház.
32. Kazsui egyház.
33. Mihályi egyház.
34. Nyarádi egyház.
35. Ptruksai egyház.
36. Bódva-vendégii egyház.
37. Hidvég-ardói egyház.

124. Folyó évi nyári közgyűlésünk:

meg fog tartatni Sárospatakon, a főiskolai közvizsgákkal egyidejűleg július 13. és 14-ik napjain.

Az ezt megelőző egész héten a lelkészi vizsgák fognak tartatni akként, hogy az *első*, vagyis bekebelezési vizsgát tevők már 5-dikén írásbeli vizsgát tesznek, szóbeli vizsgájuk pedig 6-án veendi kezdetét.

A *másod* vagyis lelkészképeségi vizsgát tevők írásbeli vizsgájuk 9-én, szóbeli vizsgájuk pedig 10. és 11-én fog történni.

A vizsgát tenni szándékozók mindennemű bizonylataikkal kötelesek magukat idejében, vagyis a vizsga kezdetét megelőző napon az egyházkerületi jegyzői hivatalnál bejelenteni.

Jegyzették: *Bálint József*, egyházkerületi főjegyző az: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 49, 50, 53, 54, 57, 58, 59, 63, 65, 66, 73, 80, 81, 83, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 100, 104, 110, 111, 112, 124.

Misley Károly, aljegyző: 10, 14, 17, 23, 24, 44, 45, 46, 47, 51, 52, 60, 67, 68, 69, 70, 71, 74, 75, 76, 77, 78, 84, 98, 101, 103, 105, 106, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123.

Debreczeni Bertalan, világi jegyző: 48, 55, 56, 61, 62, 64, 72, 79, 82, 85, 86, 87, 88, 89, 99, 102, 107, 108, 109, 113, 116 pontokat.

Szerkesztette s kiadta :

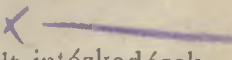
BÁLINT JÓZSEF,

egyházkerületi főjegyző.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Főgondnok ur gyűlésünkön meg nem jelenhetése elnökileg jelentetik.
2. Világi elnökül Lovász Miklós helyettesítettik.
3. A képviselők megbízó levelei igazoltatnak.
4. Török József gömöri esperes meg nem jelenhetését igazolja.
5. Elnöki évi jelentés.
6. A lefolyt évben elhunyt számos egyházi férfaink elvesztése, s azok között
7. Fekete Dezső világi jegyző bejelentett halála fölött érzett közfájdalomnak jegyzőkönyvileg kifejezés adatik.
8. A vallásos tankönyvekre kitűzött pályázat, s ezzel kapcsolatban
9. A Szász Domokos által gimnáziumi használatra ajánlott *Vallásos eszmék története* című műve ügyében újabb intézkedések.
10. A gimnáziumi ifjakkal ünnepi legatiókra kibocsáttatása, s az ünnepi legatióknak a miskolci gimnáziumi növendékekkel megosztása.
11. A déter-ajnácskai birtok állásáról beadott küldöttségi jelentés.
12. Az iskolák állására vonatkozó adatok táblás kimutatása a minisztériumhoz megtörtént.
13. A lelkészválasztási rendszerre vonatkozó abauji és alsóborsodi indítványokról tett küldöttségi jelentés.
14. A stóladíjak ügye elhalasztatik.
15. A domesztika ügyében, az illető küldöttség munkálata beadására utasítottak.
16. Az akadémia szervezete ügyében megbízott küldöttség szintén megbízatásbani eljárásra szorgalmaztatik.
17. Az elhunyt lelkészek özvegyei s árvái évi kegydíjazásának módja iránt az illető küldöttség újra megbízatik.
18. Az ungi egyházmegye a Horváth Mária alap kezeléséről múlt évi számadását bemutatja.
19. A nagy-rozvágyi tanító ártéri adó ügyéről az egyházmegyei jelentés beadása szorgalmaztatik.
20. A főiskolai pénztári ellenőri állomás betöltése.
21. Mitrovics Gyula ingyen lakás iránti kérelme.

22. A tanárok részére kiadandó drágasági pótlék ügye.
23. Csoma Mihály nyugdíja iránti kérelme.
24. A felsőborsodi egyházmegyében az edelény-finkei lelkész-dijazási ügy.
25. Lázár Imre, volt csáthi énekvezér földadó ügyéről az illető alsó-borsodi egyházmegyétől jelentés váratik.
26. A vallás- és közoktatási minisztériumnak a német államok és a magyar-osztrák állam közt létre jött postaszerződés.
27. Ugyanazon minisztériumnak. Az olasz királyi és osztrák-magyar külügyminiszteriumok közt a halotti bizonyítványok kiszolgáltatása végett létrejött egyezmény.
28. " " a hivatalos levelezések szabályozása.
29. " " Molnár Lajos és Dóczy Imre theologusoknak a tényleges katonai szolgálat alóli föl nem mentetése.
30. " " rozsnói kanonok Grómer Eleknek Nagy Antal ottani helyettes ref. lelkész ellen beadott panasza elenyésztetése.
31. " " a kholera-járvány netaláni kiűthetése esetére megtartandó szabályok.
32. " " a harmadik korosztályu hadkötelesek megesketeése.
33. " " a hosszas szabadságra elbocsátott, de védkötelezettségöknek még eleget nem tett katonák házasulhatása.
34. " " bábaképző intézetek fölállítása.
35. " " a kholera-hullák kiásatása s más helyre temetése.
36. " " Keresztury József bacskai ref. lelkésznek Magyarváry battányi róm. kath. lelkész elleni panasza.
37. " " Az abauji és borsodmegyei megürült tanítói állomások mielőbb betöltése.
38. " " az ösztöndíj-illetmények illetékes fölvetelére vonatkozó szabályok.
39. " " az egyházaknak az országos könyöradományok iránti kérelmek.
40. " " Kozhuba János tót nyelven szerkesztett alkotmányellenes tankönyve betiltása.
41. " " az iskoláknak egészségi szempontból célszerűen leendő építése s berendezése.
42. " " a postai levelek portomentessége.
43. " " a hullák kiásatásánál s elszállításánál megtartandó szabályok.
44. " " a csik-somlyói róm. kath. főgimnáziumnak ideiglenesen nyilvánossággal lett fölruházttatása.
45. " " a hadkötelesek anyakönyvi kivonata.
46. " " a tanítónő-képezdek fölállítása.
47. " " a besorozott theologusoknak a theologiai pályáról lelépésök esetére kiadott szabályrendelet ügyében kiadott intézvényei.
48. " " a jogakadémiáknak a magántanulás és vizsga ügyében kiadott rendelet s a sárospataki jogakadémiának erre adott véleménye.
49. A testvér-egyházkerületek jegyzőkönyvei megküldetnek.
50. Nagy Mihály dunántuli ref. püspök ur jövőre jegyzőkönyveinkből s névtárainkból 18 példányt kér.
51. Az egyetemes tanügyi bizottmányból egyházkerületünk kilép.
52. Az egyházkerületi népiskolai választmány jelentése s az erre kelt intézkedések.
53. A tornai egyházmegye kérelme a ker. gyűlés tartása alóli fölmentetéseért.
54. Ugyanazon egyházmegyéből jelentés és föllebbezések az égerszögi lelkészválasztás ügyében.
55. Ugyanazon egyházmegye fölterjesztése a jósafői szőlődézma-váltság ügyében.
56. Ugyanazon egyházmegye fölterjesztése az égerszögi egyház kérelme tárgyában a szükösi tár illetményét illetőleg.

57. A felsőzempléni egyházmegye ítélete a kis-ráskai anya- s hegyii leányegyházak közt fölmerült papi fizetés ügyében.
58. Ugyanazon egyházmegyéből Dercsényi Kálmánnak segédgondnokká választatása jelentetik.
59. Ugyanazon egyházmegye intézkedése a szőlőskei eddigi rendes lelkészi állomásnak 10 évre egy káplántanítóval leendő betöltetése iránt.
60. Ugyanazon egyházmegye elhunyt Rezes András nyugalmazott tanító 15 ft. nyugpénzének veje részére kiadatását kéri.
61. Ugyanazon egyházmegye jelentése a megürült főjegyzői állomásnak Böszörményi Károly által történt betöltetése iránt.
62. Ugyanazon egyházmegye beterjeszti elhunyt lelkészei s tanítói névsorát.
63. Az ungi egyházmegye fölterjesztése a bátfai anya- s pallói leányegyházak közötti papi szolgálattételek szabályozása ügyében.
64. Ugyanazon egyházmegye új tisztikara névsorát fölterjeszti.
65. Az alsózempléni egyházmegye fölterjesztése s a karcsai egyház kérelme, az ódon temploma fölépítése céljából eszközöndő segély iránt.
66. Ugyanazon egyházmegye fölterjesztése a szentesi egyház által elkövetett törvényellenes tanítói behelyezés ügyében.
67. Ugyanazon egyházmegye a karádi új papi díjlevelet fölterjeszti.
68. Ugyanannan a petrahói s vámosujfalusi, ugyszintén
69. A szomotor-vecsei lelkészi és tanítói, valamint
70. A pataki lelkészi s tanítói díjlevelek fölterjesztetnek.
71. Ugyanannan fölterjesztés a simai elkönyörgő évi segélyének fölemeltetése iránt.
72. „ okadatoltan jelentetik, miért hogy a tanképesítő vizsgákat idáig meg nem tartotta.
73. Az abauji egyházmegyéből a cécei föllebbezett papválasztási ügy.
74. Ugyanannan a pányoki leányház országos hirdetésre ajánltatik.
75. „ a beszteri lelkész évenkénti segélyezésre ajánltatik.
76. „ a kassai, gönci, baktai lelkészi díjlevelek beterjesztetnek.
77. „ a rásonyi és berencsi egyházak egyesüléséről szóló határozat s díjlevelek fölterjesztetnek.
78. „ a nagy-bozsvai lelkésztanítói díjlevél bemutatattik.
79. „ a bereti lelkész jövedelmét képező tengerfalvi szőlő eladása ügyébeni fölterjesztés.
80. Az alsóborsodi és abauji egyházmegyék a névtárak szabatosabb szerkesztését kívánják.
81. Ugyancsak Alsóborsod a lelkészválasztási törvények kijavítását sürgeti.
82. Ugyanazon egyházmegye iskoláiról jelentést tesz.
83. A felsőborsodi egyházmegye a bánfalvi iskola községivé lett átalakulását jelenti.
84. Ugyanazon egyházmegye a zilizi egyházban a szükösi pénztárt illető fél papi jövedelmet meghatározza.
85. Ugyanazon egyházmegyében a s.-kazai egyház a Szücs Ábrahám irányábani kötelezettség alól felmentetik.
86. Ugyanazon egyházmegye, a pataki nyári közgyűlésre képviselőket nevez.
87. „ „ indítványára elhatározzatik, hogy egyházi hivatalnokok elbocsátó levél nélkül más helyen ne alkalmazzassanak.
88. A gömöri egyházmegye jelentése a tanképesítő vizsga iránt.
89. Ugyanazon egyházmegye a simonii papi díjlevelet beterjeszti.
90. Tolcsvai Nagy Gedeon végrendelete fölolvastatik.
91. Egyházkerületi világi jegyzővé Debreceni Bertalan választatik.
92. Az egyházmegyékből bejelentett lelkész és tanítói elhelyezések.
93. Mislej Károly egyházkerületi dékán kimutatása a kezelése alatti pénztárak állásáról.
94. Imre Lőrinc abauj-borsodmegyei tanfelügyelő az abauji fölszeretlen iskolák iránt értesíti
95. Ugyanazon tanfelügyelő rendelete az iskolai szorgalmi szak szabályozása iránt.
96. Ebeczky Emil torna-gömörmegyei tanfelügyelő, az iskoláknak egészségi szempontból leendő célszerű építését s berendezését sürgeti.

97. Árvai József zemplénmegyei tanfelügyelő, némely megürült iskolatanitói állomások betöltésére figyelmeztet.
98. Talapkovics Emil ung-beregmegyei tanfelügyelő fölhívására, az ungi iskolatanácsban részünkről megürült helyre Szabó András ungi esperes választatott.
99. Polgár Mihály ügyvivő jelentése a Butlerféle peres ügyről.
100. A főiskolai gimnáziumi tantermek építése céljából a tervrajz bemutatattik.
101. A Sárospatakon alakuló *Irodalmi kör* alapszabályai bemutatattak.
102. Az egyházkerületi pataki számvevőszék jelentése a Vitéz István tartozásának bevehetlensége iránt.
103. Csoma Mihály nyugalmazott tanár nyugdíja fölemeltetése iránti újabb kérelme elutasított.
104. Négy theologus ifju kérelme a tényleges katonai szolgálat alóli fölmentetés ügyében.
105. Ivánka Sámuel követelése a gazdasági választmányhoz utasított.
106. Inditvány a községi iskolákká alakulásoknál felekezeti érdekeink megőrzése ügyében.
107. Értesítés a váci siketnéma-intézet igazgatóságától.
108. Az ungi királyi törvényszék végzése a pálóci Horváth Mária hagyatéka ügyében.
109. A „Pesti biztosító intézet“ jelentése az egyházak részére kiadott tüzkárösszegekről.
110. A gyűlés tartására szolgáló nőneveldei helyiség kellő felbutorozása iránt intézkedés tételik.
111. A sajó-hidvégi egyház a papi s tanitói ágybért leszállíttatni kívánja.
112. A csobaji egyház lelkészét eltávolíttatni kéri.
113. A vajdácskai egyháznak a kölcsönkért 2000 frt. meg nem adatik.
114. A nádasdi egyház kérelme a néhai Soós Jánosné alapítványának kezelése iránt.
115. Özveggy Szentmártoni Józsefnő, szükösi pénztári illetményét kéri.
116. Zsolnay Sámuel római kath. vallásról áttért nevelő, tanitói alkalmazást kér.
117. Kölcsöntkérő egyházak és egyesek.
118. Bármely tárból segélyt kérők.
119. Államsegélyért folyamodók.
120. A gömöri sajó-keszii egyház állandó segélyezést kér.
121. A hollandi gyámtárból segélyezést kérvényezők.
122. A szegény egyházi hivatalnokok részére begyűlt segélyre ajánlottak.
123. E folyó évi segélyezésre hirdetendő intézetek és egyházak.
124. A folyó évi nyári közgyűlés s a lelkészi vizsgák ideje és helye meghatározottatik.

Betűrendes tárgymutató

arra, hogy mely határozatok mely testületeket, bizottságokat vagy egyeseket illetnek.

- Abauji egyházmegyét 73, 79, 114.
- Államsegélyosztó bizottmányt 119.
- Alsóborsodi egyházmegyét 25.
- Alsózempléni egyházmegyét 19, 65, 66.
- Bátfai egyházat 63.
- Cécei egyházat 73.
- Csobaji egyházat 112.
- Csoma Mihály nyugalmazott tanárt 103.
- Elek Sándor kis-ráskai lelkészt 57.
- Égerszögi egyházat 54, 56.
- Egyházmegyéket általában 13, 52, 72, 81, 87, 95, 123, 124.
- Egyházkerületi jegyzői hivatalt 49, 50.

- Egyházkerületi pénzügyi bizottságot 17, 71, 75, 110, 117, 118, 120, 121, 122.
 Egyházkerületi tanügyi bizottságot 82.
 Espereseket általában 80, 106.
 Felsőborsodi esperest 24, 85.
 Felsőzempléni egyházmegyét 59.
 Főiskolai főgondnoki hivatalt 65, 90, 104.
 Főiskolai tanári kart 10, 48, 51, 101.
 Főiskolai gazdasági választmányt 105.
 Főiskolai jogigazgatót 102.
 Gömöri egyházmegyét 89.
 Hegedüs László főiskolai világi algondnokot 16, 51, 100, 101.
 Hegyii leányegyházat 57.
 Karádi egyházat 67.
 Kerekes Károly szádellői lelkészt 54.
 Körössy István theologust és társait 104.
 Lelkészeket általában 107.
 Miskolci gimnáziumi tanári kart 10.
 Miskey Károly egyházkerületi dékánt 60, 84.
 Nádasi egyházat 114.
 Nikházy László, restei felés lelkészt 73.
 Pallói leányházat 63.
 Prágay Lajos esperest 111.
 Püspöki hivatalt 15, 46, 51, 65, 74, 90, 104.
 Szabó András ungi esperest 98.
 Szücs Ábrahám nyugalmazott lelkészt 85.
 Talapkovics Emil ung-beregmegyei királyi tanfelügyelőt 98.
 Testvéregyházkerületeket 87.
 Tóth Sámuel serkei lelkészt 11.
 Török József gömöri esperest 11.

Ára 50 kr.